

Projekt

z dnia 21 czerwca 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W SIEDLCACH**

z dnia 21 czerwca 2021 r.

w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 - 2031”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j.Dz.U. 2020 poz. 920) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j.Dz.U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.) Rada Powiatu w Siedlcach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 - 2031, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Siedlcach oraz Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Marek Gorzala



STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU SIEDLECKIEGO NA LATA 2021-2031



CENTRUM PROFILAKTYKI I REEDUKACJI
„ATELIER”

opracowanie we współpracy z Powiatowym Centrum
Pomocy Rodzinie w Siedlcach

SPIS TREŚCI	2
WPROWADZENIE	5
METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII	7
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
CHARAKTERYSTYKA POWIATU	12
POŁOŻENIE	12
DANE DEMOGRAFICZNE	13
RYNEK PRACY	17
SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	18
GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	23
KULTURA, SPORT I REKREACJA	25
EDUKACJA	28
OCHRONA ZDROWIA	35
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	37
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	38
POMOC SPOŁECZNA	39
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	54
UBÓSTWO	54
BEZROBOCIE	62
BEZDOMNOŚĆ	69
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY	70
UZALEŻNIENIA	80
PRZEMOC W RODZINIE	92
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	100
PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW	105
STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA	115
PRZESTĘPCZOŚĆ	119
ANALIZA SWOT	121
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	124



SPIS TREŚCI

MISJA I CELE STRATEGII	124
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	139
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	139
PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU	140
MONITORING I EWALUACJA.....	140
WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII.....	140
CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW	141
OCENA RYZYKA.....	142
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	143
BIBLIOGRAFIA.....	145
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	146
SPIS RYSUNKÓW.....	146
SPIS TABEL	146
SPIS WYKRESÓW	150



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych skrótów:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBdsPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

KMP – Komenda Miejska Policji

CIS – Centrum Integracji Społecznej

PPPP – Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

DPS- Dom Pomocy Społecznej

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Powiatu. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania Strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W części diagnostycznej Strategii przedstawiono problemy występujące w następujących obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezdomność,
- niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby,
- uzależnienia,
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców,

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.



WPROWADZENIE

- starzenie się społeczeństwa,
- przestępczość.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów pomocy różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Powiatu Siedleckiego.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla powiatu nakłada art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla Powiatu Siedleckiego zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).



WPROWADZENIE

stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z brzmienia art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), który nakłada na samorządy powiatowe obowiązek „opracowania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”. Natomiast kierunki i obszary oddziaływania Strategii, zostały wskazane w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920).

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WPROWADZENIE

2. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2019 poz. 2133 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 z późn. zm.),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 38),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35 z późn. zm.),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1666 z późn. zm.),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WPROWADZENIE

18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U z 2021 r. poz.877),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.735),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611 z późn. zm.),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1327),



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WPROWADZENIE

32. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 – 2023 (M.P. 2018 poz. 1007),
33. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348),
34. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
35. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
36. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
37. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 716).

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu Strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu tworzenia programów, zarówno w odniesieniu do relacji Strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programów.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WPROWADZENIE

„Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m.in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.



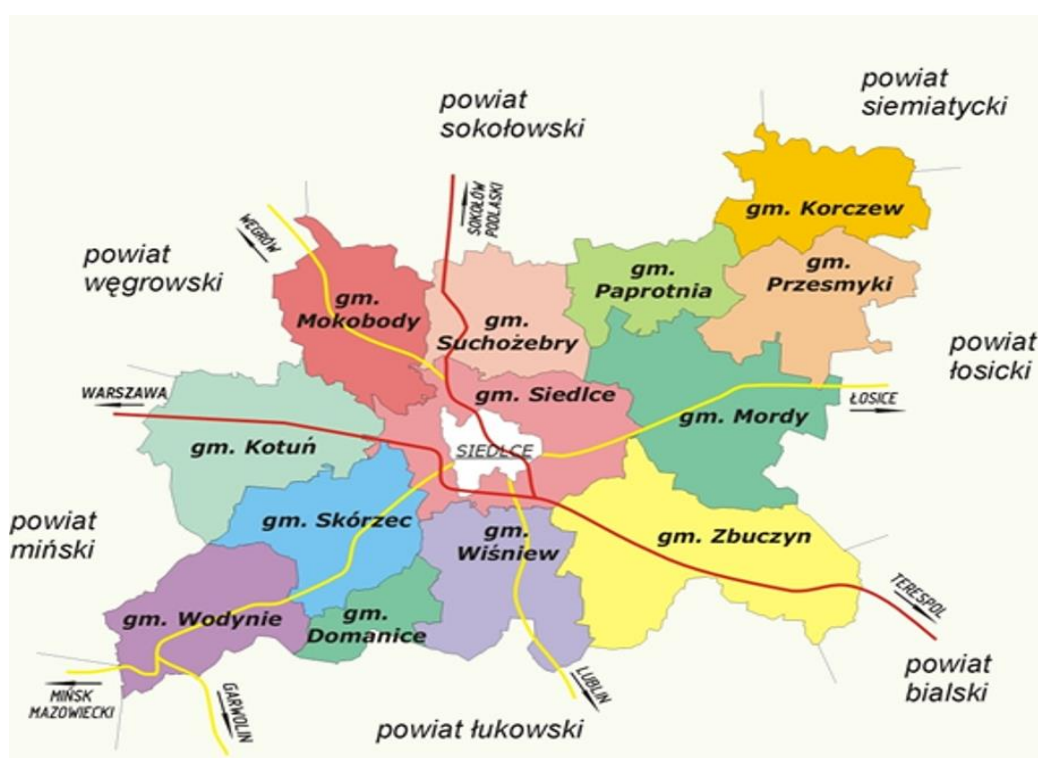
*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

POŁOŻENIE

Powiat Siedlecki położony jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w obrębie Niziny Południowopodlaskiej, jego siedzibą jest miasto Siedlce. Położony jest nad rzekami: Bug, Kostrzyń i Zbuczynka. Graniczy z następującymi powiatami: łosickim, garwolińskim, mińskim, węgrowskim, sokołowskim oraz z powiatami województwa lubelskiego – łukowskim i białskim. Powierzchnia Powiatu Siedleckiego obejmuje 1 603 km².

Rysunek 1. Mapa Powiatu Siedleckiego



Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_siedlecki

Teren działania powiatu obejmuje 13 gmin - 12 gmin wiejskich: Domanice, Korczew, Kotuń, Mokobody, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn i jedna gmina miejsko - wiejska Mordy. W skład powiatu wchodzi 343 miejscowości. Przez Powiat Siedlecki przebiega rozbudowana sieć połączeń drogowych i kolejowych pozwalających na dogodne połączenie komunikacyjne z Warszawą, Terespołem, Białymstokiem i Lublinem.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Pod względem powierzchni największą część stanowi gmina Zbuczyn - jej obszar zajmuje 211 km². Na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się gmina Mordy (170 km²), natomiast na trzecim gmina Kotuń (151 km²). W Powiecie Siedleckim najmniejszą pod względem zajmowanej powierzchni jest gmina Domanice zajmująca 47 km². Jeśli chodzi o lasy występujące na terenie Powiatu, zajmują one stosunkowo niewielką powierzchnię (około 18%) i charakteryzują się dużą różnorodnością. Największą powierzchnię wśród zbiorowisk leśnych zajmują bory sosnowe. W skład struktury geodezyjnej Powiatu Siedleckiego wchodzi:

- użytki rolne zajmujące 1 187,66 km²,
- lasy i grunty leśne stanowiące 286,38 km²,
- pozostałe grunty zajmujące 129,18 km².

Tabela 1. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie Powiatu Siedleckiego

Nazwa gminy	Powierzchnia w km ²
Domanice	47
Korczew	105
Kotuń	151
Mokobody	119
Mordy	170
Paprotnia	81
Przesmyki	117
Siedlce	141
Skórzec	119
Suchożebry	101
Wiśniew	126
Wodynie	115
Zbuczyn	211

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

DANE DEMOGRAFICZNE

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

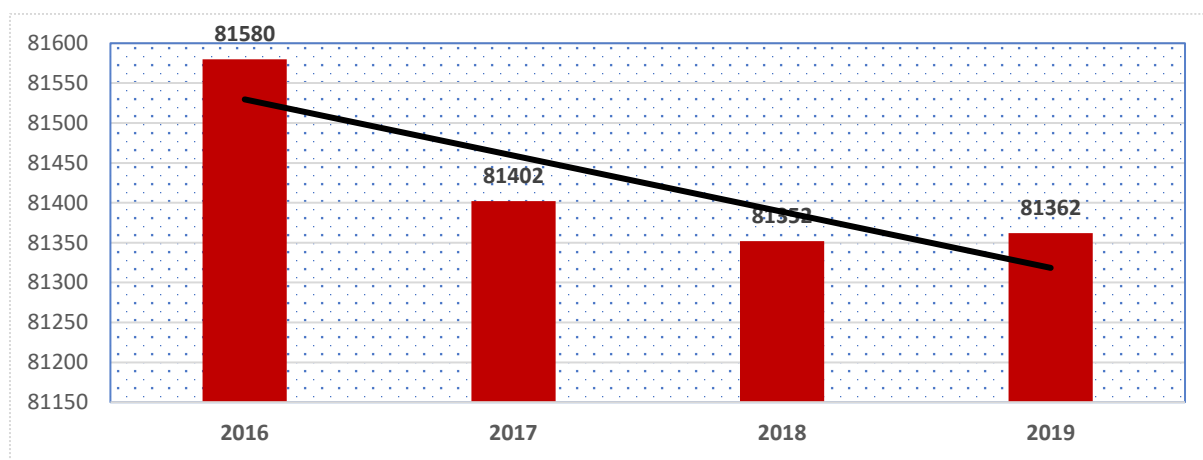


*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat Siedlecki zamieszkuje 81 362 osoby (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców Powiatu w stosunku do 2016 roku nieznacznie zmniejsza się.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu Siedleckiego w latach 2016-2019



Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

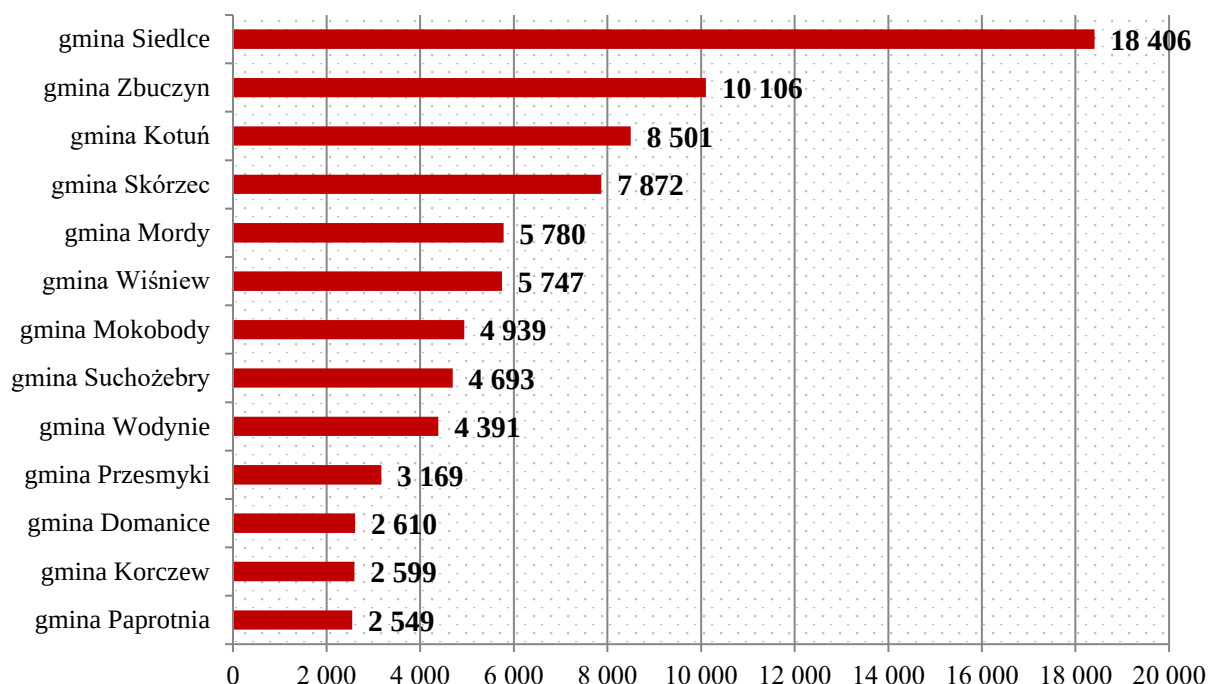
Rozpatrując liczbę ludności z podziałem na poszczególne gminy widzimy, że najwięcej mieszkańców na terenie Powiatu Siedleckiego jest w gminie Siedlce – zamieszkuje ją 18 406 osób. Na drugim miejscu pod względem liczby mieszkańców znajduje się gmina Zbuczyn – z zamieszkującymi ją 10 106 osobami, natomiast na trzecim gmina Kotuń – na jej obszarze mieszka 8 501 osób. Najmniejsza liczba mieszkańców zamieszkuje gminę Paprotnia – wynosi ona 2 549 osób.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

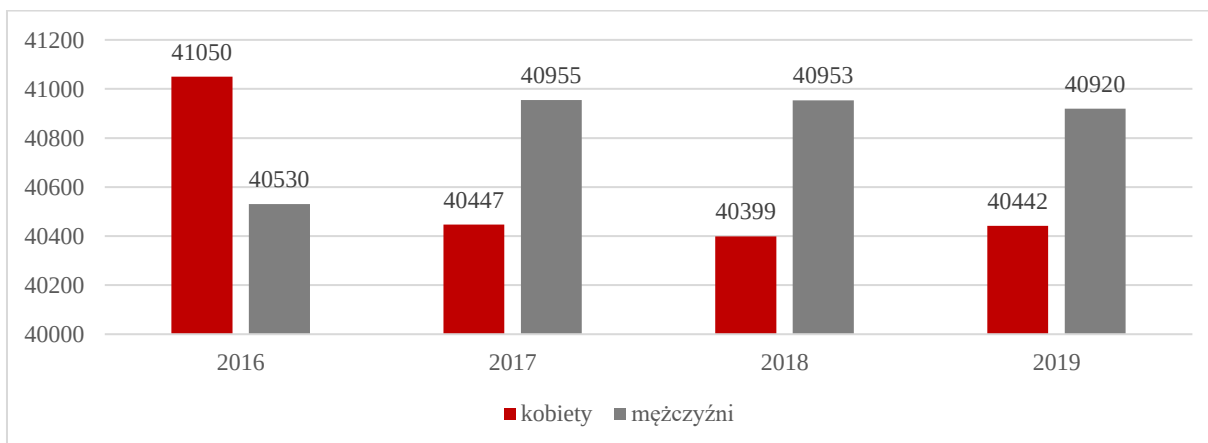
Wykres 2. Liczba mieszkańców Powiatu Siedleckiego w podziale na gminy w 2019 roku



Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

Liczba mężczyzn zamieszkujących Powiat Siedlecki jest większa niż liczba kobiet - mężczyźni stanowią 50,3% ogólnej liczby ludności (40 920 mężczyzn), natomiast kobiety 49,7% (40 442 kobiety). Współczynnik feminizacji w powiecie wynosi 99 co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 99 kobiet.

Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Powiat Siedlecki na przestrzeni lat 2016-2019



Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Struktura ludności w Powiecie Siedleckim według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 16,6 % jest w wieku przedprodukcyjnym - do 14 roku życia;
- 64,1 % mieszkańców Powiatu jest w wieku produkcyjnym - dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-64;
- 19,3 % mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym - dla kobiet jest to 59 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Powiecie Siedleckim. Na przestrzeni lat 2016-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności oraz spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Siedleckim w latach 2016-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	16,5	16,5	16,6	16,6
wiek produkcyjny	65,3	64,9	64,5	64,1
wiek poprodukcyjny	18,2	18,6	18,9	19,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku zarejestrowano 929 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 986 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było dla Powiatu Siedleckiego ujemne i wyniosło -57. Ponadto w tym samym roku odnotowano 15 zameldowań z zagranicy oraz 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 14. Na przestrzeni badanych lat możemy zaobserwować zwiększenie się liczby wymeldowań w stosunku do zameldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych utrzymuje się na ujemnym poziomie.

Tabela 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Siedleckim w latach 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
saldo migracji wewnętrznych	-53	- 79	-78	-57
saldo migracji zagranicznych	5	12	7	14

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>



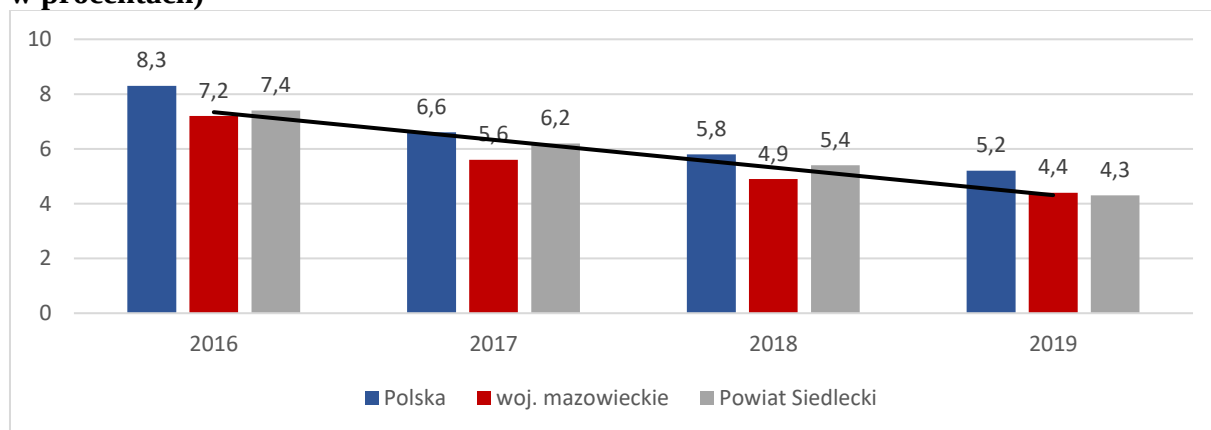
*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Według stanu na koniec 2019 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiecie Siedleckim wynosiła 1 347 osób, w tym 737 kobiet i 610 mężczyzn.

Stopa bezrobocia w 2019 roku dla Powiatu Siedleckiego wynosiła 4,3%, a więc była niższa niż w województwie mazowieckim (4,4 %) oraz w całej Polsce (5,2 %). Od 2016 roku stopa bezrobocia w Powiecie Siedleckim uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Stopa bezrobocia w Powiecie Siedleckim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)



Źródło: Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach w 2019 roku.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w Powiecie Siedleckim na 1000 mieszkańców pracowało 135 osób⁴. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 24 785, w tym 13 819 mężczyzn i 10 966 kobiet.

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych

⁴ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy). Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

Wśród zawodów deficytowych na terenie Powiatu Siedleckiego w 2019 roku znalazły się następujące profesje: pracownicy obsługi biura, rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby, pośrednicy handlowi, audiofonolodzy i logopedzi, robotnicy przemysłowi, rzemieślnicy, asystenci nauczycieli, nauczyciele kształcenia zawodowego, projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów, technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni, zaopatrzeniowcy, kierownicy do spraw produkcji przemysłowej, pracownicy zajmujący się sprzątaniami, agenci ubezpieczeniowi, architekci, opiekunowie dziecięcy, robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt, kierownicy do spraw logistyki i dziedzin pokrewnych, pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej, przedstawiciele handlowi, sprzedawcy stacji paliw, monterzy i serwisanci instalacji i urządzeń teleinformatycznych⁵.

SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

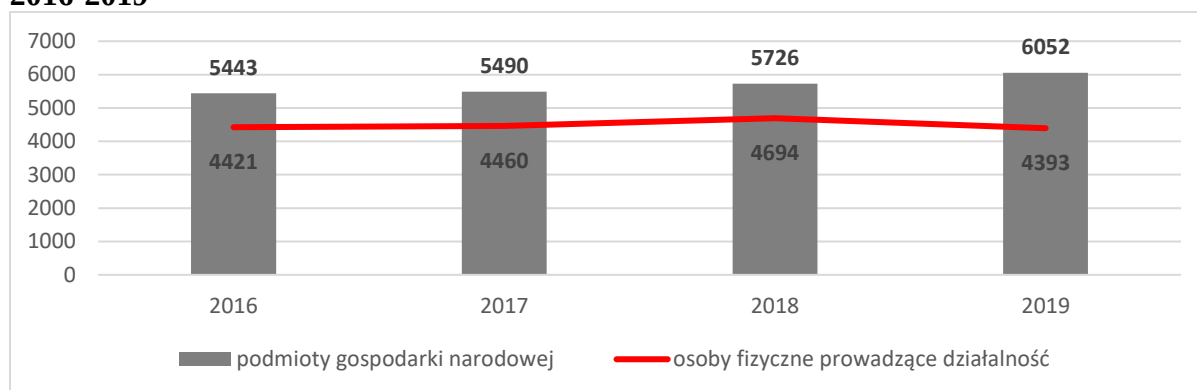
Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Powiecie Siedleckim na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 6 052 podmioty gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 4 939. Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w powiecie systematycznie się zwiększała – w stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost o 10 %.

⁵ <http://siedlce.praca.gov.pl> (Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie siedleckim w 2019 roku)



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na przestrzeni ostatnich lat najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie Siedlce – 2 052. Gmina Zbuczyn plasowała się na drugim miejscu pod względem ich liczby (737 podmiotów), natomiast najmniej podmiotów odnotowano w gminie Przesmyki (126). W latach 2016-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zwiększała się we wszystkich gminach Powiatu Siedleckiego, za wyjątkiem gminy Korczew, w której odnotowano spadek zarejestrowanych podmiotów w stosunku do 2016 i 2017 roku.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego w latach 2016-2019

gmina	2016	2017	2018	2019
gmina Domanice	133	134	152	159
gmina Korczew	135	135	126	130
gmina Kotuń	464	465	476	510
gmina Mokobody	277	272	285	308
gmina Mordy	349	348	360	357
gmina Paprotnia	119	121	124	139
gmina Przesmyki	120	128	124	126
gmina Siedlce	1804	1831	1925	2052
gmina Skórzec	474	482	524	563
gmina Suchożebry	320	318	320	322
gmina Wiśniew	342	347	363	390
gmina Wodynie	228	233	251	259
gmina Zbuczyn	678	676	696	737

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Prywatna działalność gospodarcza w Powiecie Siedleckim koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów (1 167 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (814 podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (578 podmiotów) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (564 podmiotów). Natomiast najmniej zarejestrowanych jest działalności związanych z wytwarzaniem i zaopatrzeniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (3 podmioty) oraz dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami (21 podmiotów).

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Powiecie Siedleckim według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 5 837 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w powiecie 191. Działalność prowadzi również 19 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników oraz 5 dużych przedsiębiorstw z ponad 250 zatrudnionymi osobami.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Powiatu Siedleckiego według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami Powiatu są:

- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w wysokości określonej odrębną ustawą,
- subwencje z budżetu państwa na zadania realizowane przez Powiat,



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiatowe służby, inspekcje i straże,
- dochody powiatowych jednostek budżetowych oraz wpłaty innych powiatowych jednostek organizacyjnych,
- dochody z majątku powiatu,
- odsetki za nieterminowe przekazywanie udziałów, dotacji i subwencji.

Dochodami Powiatu mogą być również:

- subwencja wyrównawcza z budżetu państwa,
- dotacje celowe z budżetu państwa przekazywane na wykonanie zadań,
- dotacje z państwowych funduszy celowych,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej,
- dotacje celowe z budżetu województwa na zadania z zakresu samorządu województwa wykonywane przez powiat na mocy porozumień zawartych z województwem,
- spadki, zapisy i darowizny,
- odsetki od środków finansowych powiatu gromadzonych na rachunkach bankowych,
- odsetki i dywidendy od wniesionego kapitału,
- inne wpływy uzyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

Uchwalony przez Radę Powiatu w Siedlcach w dniu 28 grudnia 2018 roku budżet na 2019 rok w zakresie dochodów zamykał się kwotą 57 584 698,00 zł. Na przestrzeni roku 2019 został zwiększony o 10,36 % tj. o kwotę 5 967 424,00 zł i ukształtował się na poziomie 63 552 122,00 zł. Planowane dochody wykonano w kwocie **73 305 238,54 zł**. Natomiast określony przez Radę Powiatu w Siedlcach budżet po stronie wydatków zamykał się kwotą 54 084 698,00 zł. Na przestrzeni roku 2019 plan wydatków został zwiększony o 5 967 424,00 zł i ukształtował się na poziomie 60 052 122,00 zł. Plan wydatków po zmianach wykonano w wysokości **53 993 486,65 zł**⁶. Struktura dochodów i wydatków Powiatu

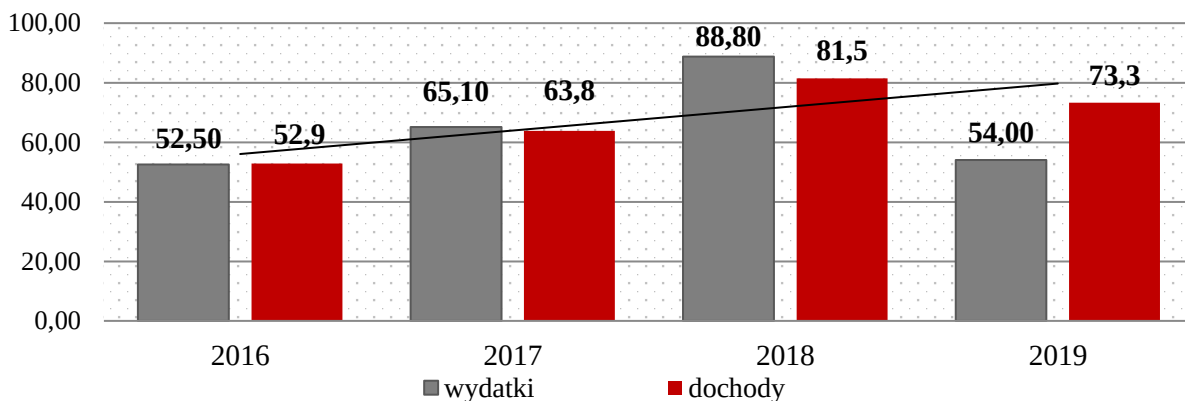
⁶ Raport o stanie Powiatu Siedleckiego za 2019 rok



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

na przestrzeni lat 2016-2018 wykazywała tendencję wzrostową - od 2016 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków Powiatu.

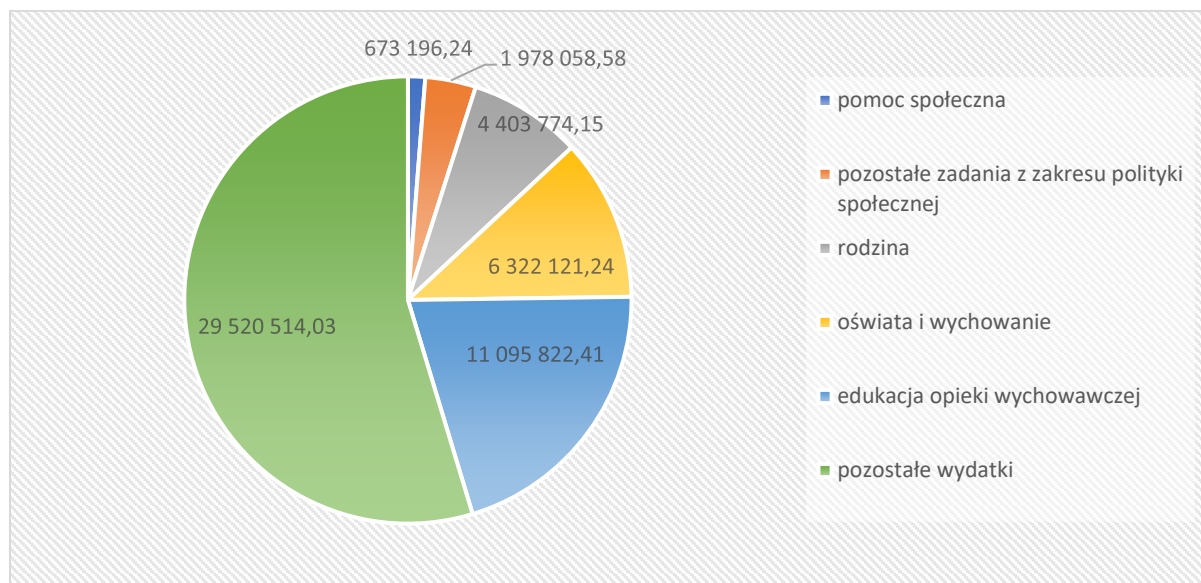
Wykres 6. Dochody i wydatki Powiatu Siedleckiego ogółem w latach 2016-2019 (w milionach złotych)



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Poniższy wykres przedstawia strukturę wydatków Powiatu Siedleckiego poniesionych w 2019 roku, z wyszczególnieniem obszarów analizowanych w Strategii.

Wykres 7. Struktura wydatków Powiatu Siedleckiego w 2019 roku



Źródło: Raport o stanie Powiatu Siedleckiego za 2019 rok

Dochody Powiatu Siedleckiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 roku kształtowały się na poziomie - 902,05 zł, a wydatki – 664,41 złotych⁷.

⁷ <https://bdl.stat.gov.pl>



Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w Powiecie Siedleckim to łącznie 26 739 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku), w tym 23 nieruchomości to lokale socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w całym Powiecie w 2019 roku kształtowała się na poziomie 91,4 m². Na przestrzeni lat 2016-2019 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych, a jednocześnie odnotowany został wzrost liczby mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w ostatnich latach uległa niewielkiemu wzrostowi.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Powiecie Siedleckim na przestrzeni lat 2016 - 2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
liczba mieszkań	26 198	26 413	26 578	26 739
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	89,8	90,3	90,8	91,4
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	540	421	346	278
liczba lokali socjalnych	26	24	23	23

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w Powiecie Siedleckim, jest znacznie niższa w porównaniu do ich liczby w województwie mazowieckim (stan na koniec 2019 roku). W Powiecie jest to 328,6 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 432,3. Możemy zauważyć również, że z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców zarówno w całym Powiecie, jak i w każdej z należących do niego gmin. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Siedleckiego możemy zauważyć, że w 2019 roku najwięcej mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców odnotowanych zostało w gminie Korczew (490,2) i gminie Przesmyki (392,9), natomiast najmniej w gminie Skórzec (281,0). Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2016-2019 prezentuje poniższy wykres.

Tabela 6. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Powiecie Siedleckim, w poszczególnych gminach oraz województwie mazowieckim w latach 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
gmina Domanice	329,2	334,3	366,9	341,0
gmina Korczew	466,9	477,5	485,9	490,2
gmina Kotuń	338,9	340,6	344,7	347,3
gmina Mokobody	321,4	321,2	324,1	330,8
gmina Mordy	358,2	363,9	367,0	372,0
gmina Paprotnia	311,2	314,5	317,7	319,7
gmina Przesmyki	377,2	385,7	390,9	392,9



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

gmina Siedlce	293,7	297,7	299,4	300,0
gmina Skórzec	277,6	279,2	279,5	281,0
gmina Suchożebry	318,1	324,1	326,6	328,4
gmina Wiśniew	303,7	307,8	309,4	310,8
gmina Wodynie	367,0	368,0	372,0	375,3
gmina Zbuczyn	300,5	302,7	303,7	303,8
Powiat Siedlecki	418,4	422,2	425,8	328,6
województwo mazowieckie	415,2	420,4	426,2	432,3

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w Powiecie Siedleckim według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2019 roku przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg w całym Powiecie stanowiły 83,6% ogółu mieszkań, natomiast wyposażone w kanalizację – 37,9%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy wchodzące w skład Powiatu możemy zauważyć, że najwięcej podłączonych do wodociągu mieszkań było w gminie Paprotnia (100 %), Skórzec (97,3 %), Korczew (94,7 %), Zbuczyn (94,3 %) oraz Wiśniew (93,1 %). Wyposażonych w kanalizację było najwięcej mieszkań w gminie Skórzec (82,7 %), Siedlce (59,3 %), Suchożebry (53,8 %) oraz Domanice (51,4%). Natomiast w gminie Korczew i Przesmyki nie było żadnego mieszkania podłączonego do sieci kanalizacyjnej. Jeśli chodzi o odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, najlepiej wypada gmina Paprotnia, natomiast w przypadku kanalizacji - gmina Skórzec.

Tabela 7. Instalacje techniczno-sanitarne w Powiecie Siedleckim z podziałem na poszczególne gminy w 2019 roku (w procentach)

wyszczególnienie	wodociąg	kanalizacja
gmina Domanice	81,2	51,4
gmina Korczew	94,7	0,0
gmina Kotuń	77,0	26,1
gmina Mokobody	83,0	25,9
gmina Mordy	79,0	21,3
gmina Paprotnia	100,0	36,4
gmina Przesmyki	74,4	0,0
gmina Siedlce	75,2	59,3
gmina Skórzec	97,3	82,7
gmina Suchożebry	75,1	53,8
gmina Wiśniew	93,1	15,9
gmina Wodynie	86,5	36,6
gmina Zbuczyn	94,3	23,0



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Działalność kulturową w każdej z gmin Powiatu Siedleckiego prowadzą przede wszystkim Gminne Biblioteki Publiczne wraz z licznymi filiami, Gminne Ośrodki Kultury, a także świetlice wiejskie. Szczegółowe dane dotyczące infrastruktury kulturalnej w poszczególnych gminach znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 8. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie Powiatu Siedleckiego, z podziałem na poszczególne gminy

Gmina	Infrastruktura kulturalna
DOMANICE	– Wiejski Dom Kultury „Olszynka” w Olszycu Szlacheckim, Domanicach i Przyworach Dużych, – Gminna Biblioteka Publiczna w Domanicach, – świetlice wiejskie.
KORCZEW	– Gminna Biblioteka Publiczna w Korczewie, – świetlice wiejskie.
KOTUŃ	– Gminna Biblioteka Publiczna w Kotuniu, – Filie biblioteczne w Bojmiu i Żeliszewie Podkościelnym, – świetlice wiejskie, – Dom Pracy Twórczej „Reymontówka” w Chlewiskach.⁸
MOKOBODY	– świetlice wiejskie, – Gminny Ośrodek Kultury w Mokobodach z/s w Skupiach, – Gminna Biblioteka Publiczna w Mokobodach.

⁸ Organem prowadzącym jest Powiat Siedlecki



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

MORDY	– Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Mordach im. Ireny Ostaszyk, – Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Mordach, – świetlice wiejskie.
PAPROTNIA	– Gminna Biblioteka Publiczna w Hołubli, – Dom Ludowy w Rzeszotkowie, – świetlice wiejskie.
PRZESMYKI	– Gminny Ośrodek Kultury w Przesmykach, – Gminna Biblioteka Publiczna, – świetlice wiejskie.
SIEDLCE	– Gminny Ośrodek Kultury w Siedlcach z/s w Chodowie, – Biblioteka Publiczna w Stoku Lackim, – Filie biblioteczne w Nowym Opolu, Białkach, Pruszyń i Wołyńcach, – świetlice wiejskie.
SKÓRZEC	– Gminna Biblioteka Publiczna w Skórcu, – Gminny Ośrodek Kultury w Skórcu⁹, – świetlice wiejskie.
SUCHOŻEBRY	– Gminny Ośrodek Kultury w Suchożebrych, – Gminna Biblioteka Publiczna w Krześlinie, – świetlice wiejskie.
WIŚNIEW	– Gminny Ośrodek Kultury w Wiśniewie, – Gminna Biblioteka Publiczna, – świetlice wiejskie.

⁹ Rozpoczął działalność od 01.01.2020 roku.



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

WODYNIE	– Gminna Biblioteka Publiczna w Wodyniach, – filia biblioteczna w Seroczynie, – Gminny Ośrodek Kultury w Wodyniach, – świetlice wiejskie.
ZBUCZYN	– Gminny Ośrodek Kultury w Zbuczynie, – Filia Gminnego Ośrodka Kultury w Starym Krzesku, – Gminna Biblioteka Publiczna w Zbuczynie, – filie biblioteczne w Krzesku-Królowej Niwie i Czuryłach, – świetlice wiejskie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gmin za 2019 rok

Na terenie Powiatu znajdują się liczne zespoły pałacowo-parkowe, dworkowe, pomniki oraz zabytkowe obiekty sakralne. Do najbardziej cennych należą: kościół w Mokobodach z przełomu XVIII i XIX wieku, pałac w Korczewie z 1734 roku, pałac w Mordach z pierwszej połowy XVIII wieku, zespół pałacowo-parkowy w Stoku Lackim wzniesiony w 1875 roku, dworek z połowy XIX wieku w Chlewiskach mieszczący obecnie Dom Pracy Twórczej „Reymontówka”, zespół dworsko-parkowy w Woli Suchożebrskiej, dworek w Mościbrodach, kościół w Żeliszewie Podkościelnym z drugiej połowy XVIII wieku, kościół w Knychówku z I połowy XVII wieku, barokowo-klasycystyczny zespół klasztorny Marianów w Skórcu. Dużym zainteresowaniem cieszą się zbiory Muzeum Pożarnictwa w Kotuniu, zawierające eksponaty wyposażenia i dokumentację strażacką.

Przez teren Powiatu przebiegają trasy trzech szlaków turystycznych: Szlak Doliną Liwca, Szlak Powstań Narodowych oraz Szlak Doliną Bugu. Rozwój turystyki opiera się przede wszystkim na działalności stowarzyszeń organizujących rajdy piesze, rowerowe oraz spływy kajakowe.

Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdującej się na terenie Powiatu Siedleckiego należą:

- place zabaw,
- siłownie plenerowe,
- boiska sportowe,
- obiekty sportowo-rekreacyjne.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Cele i zadania z zakresu kultury fizycznej realizują liczne kluby sportowe istniejące na terenie Powiatu Siedleckiego, należą do nich zarówno Ludowe Kluby Sportowe działające w gminach, a także Uczniowskie Kluby Sportowe funkcjonujące w placówkach oświatowych, zrzeszające pasjonatów piłki nożnej, siatkówki, koszykówki, tenisa stołowego, szachów i wielu innych sportów.

EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców Powiatu Siedleckiego przedstawia się następująco:

- 10,5% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 1,3% wykształcenie policealne,
- 11,1% średnie ogólnokształcące,
- 13,1% średnie zawodowe,
- 26,3% zasadnicze zawodowe,
- 6,2% gimnazjalne,
- 27,9% podstawowe ukończone,
- 3,6% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

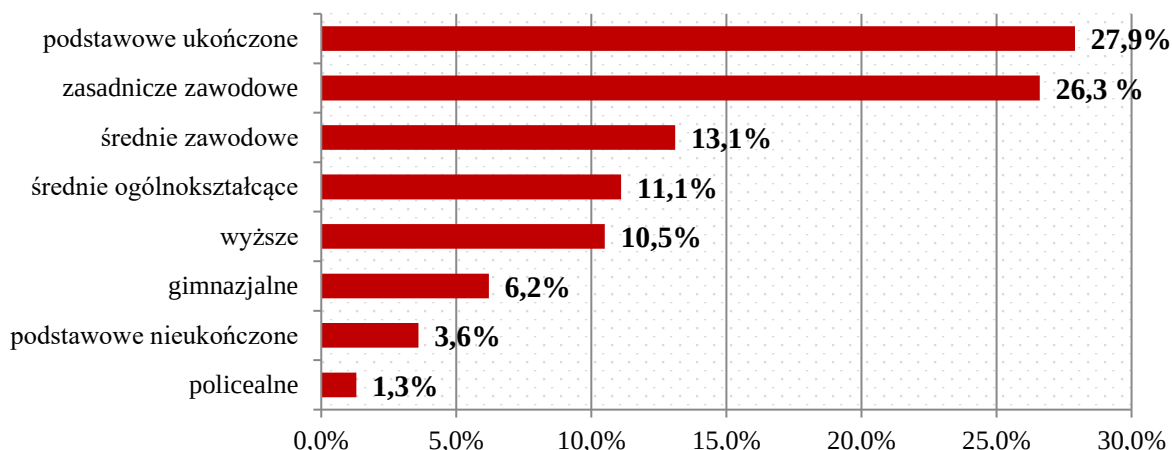
W porównaniu do całej Polski, mieszkańcy Powiatu Siedleckiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Powiecie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (28,2%) oraz zasadnicze zawodowe (19,7%). Mężczyźni najczęściej posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,9%) oraz podstawowe ukończone (27,6%).



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

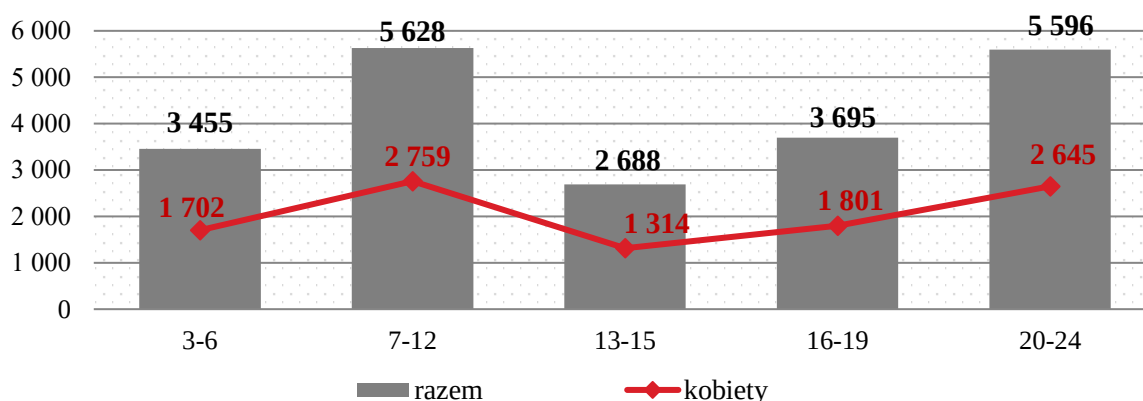
Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców Powiatu Siedleckiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego



Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 21 062 mieszkańców Powiatu Siedleckiego. Rozpatrując kwestię ludności Powiatu z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 7-12 lat (5 628 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (5 596 osób), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (3 695 osób). Ludność Powiatu według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 9. Ludność Powiatu Siedleckiego według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia ludność gmin należących do Powiatu Siedleckiego według edukacyjnych grup wieku w 2019 roku. Z prezentowanych danych wynika, że w gminie Siedlce (4 938), w gminie Zbuczyn (2 793) oraz w gminie Kotuń (2 181) jest najwięcej mieszkańców



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

w wieku potencjalnej nauki. W większości gmin Powiatu Siedleckiego pod względem ilości osób, przeważają mieszkańcy mający 20-24 lata.

Tabela 9. Ludność gmin należących do Powiatu Siedleckiego według edukacyjnych grup wieku w 2019 roku

	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24	razem
gmina Domanice	122	180	85	129	161	677
gmina Korczew	80	145	78	96	164	563
gmina Kotuń	371	586	262	362	600	2 181
gmina Mokobody	207	319	162	221	325	1 234
gmina Mordy	210	360	183	230	368	1 351
gmina Paprotnia	105	149	82	121	188	645
gmina Przesmyki	106	167	100	144	214	731
gmina Siedlce	844	1371	636	856	1 231	4 938
gmina Skórzec	365	616	275	365	527	2 148
gmina Suchożebry	201	322	145	208	287	1 163
gmina Wiśniew	211	376	199	300	474	1 560
gmina Wodynie	170	277	123	187	321	1 078
gmina Zbuczyn	463	760	358	476	736	2 793

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku Powiat Siedlecki był organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Mordach¹⁰ (w której skład wchodziła Szkoła Policealna oraz Branżowa Szkoła I stopnia);
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Stoku Lackim;
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stoku Lackim.

Na terenie Powiatu funkcjonują także dwie niepubliczne placówki oświatowe, wpisane do ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonej przez Starostę Siedleckiego:

- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Gostchorzy składający się z Niepublicznej Szkoły Podstawowej Specjalnej z klasami VI-VIII oraz Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Specjalne,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Wojnowie, w którego skład wchodziła Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna z klasami VI-VIII oraz Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Specjalne.

¹⁰ Zgodnie z Uchwałą Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 22 maja 2020 roku w sprawie rozwiązania Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Mordach oraz likwidacji szkół wchodzących w jego skład funkcjonowała do dnia 31 sierpnia 2020 roku.



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy wchodzące w skład Powiatu Siedleckiego.

Tabela 10. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy Powiatu Siedleckiego

gmina	nazwa szkoły
gmina Domanice	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy I Pułku Piechoty Legionów Józefa Piłsudskiego w Olszycu Szlacheckim
	Szkoła Podstawowa im. 11 Listopada 1918 Roku w Domanicach-Kolonii (wraz z oddziałem przedszkolnym)
gmina Korczew	Zespół Placówek Oświatowych w Korczewie, w skład którego wchodzi: - Gminne Przedszkole Publiczne - Publiczna Szkoła Podstawowa
gmina Kotuń	Zespół Oświatowy w Kotuniu, w skład którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa im. Bohdana Arcta - Publiczne Przedszkole
	Zespół Szkół w Bojmiu w skład, którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa im. Januarego Suchodolskiego - Publiczne Przedszkole
	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Żeliszewie Podkościelnym
gmina Mokobody	Zespół Szkolno- Przedszkolny w Niwiskach w skład, którego wchodzi: - Publiczna Szkoła Podstawowa - Gminne Przedszkole
	Zespół Oświatowy w Mokobodach w skład, którego wchodzi: - Publiczna Szkoła Podstawowa - Gminne Przedszkole
gmina Mordy	Zespół Oświatowy w Mordach, w skład którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa im. Waleriana Łukasińskiego - Przedszkole Samorządowe
	Szkoła Podstawowa im. Ks. Kan. Kazimierza Dymitrowicza w Radzikowie Wielkim
gmina Paprotnia	Szkoła Podstawowa w Paprotni
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Hołubli, w skład którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa - Samorządowe Przedszkole
gmina Przesmyki	Zespół Szkół w Przesmykach, w skład którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa - Przedszkole
	Zespół Szkół w Łysowie, w skład którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa - Przedszkole
gmina Siedlce	Żłobek Gminny w Chodowie
	Żłobek Gminny nr 2 w Chodowie



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

	Zespół Oświatowo-Wychowawczy w Białkach, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Zespół Oświatowo-Wychowawczy w Strzale, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Zespół Oświatowy w Golicach, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Zespół Oświatowy w Nowych Iganiach w skład, którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Zespół Oświatowy w Prusznynie, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Zespół Oświatowy w Stoku Lackim w skład, którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Zespół Oświatowy w Żelkowie-Kolonii, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
gmina Skórzec	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Skórcu, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce-Stany
	Szkoła Podstawowa w Grali-Dąbrowiźnie
gmina Suchożebry	Zespół Szkół Publicznych im. H. Sienkiewicza w Suchożebkach w skład, którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa - Publiczne Przedszkole
	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Krynicy (wraz z Punktem Przedszkolnym)
gmina Wiśniew	Zespół Oświatowy w Krześlinie, w skład którego wchodzi:
	- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego - Punkt Przedszkolny
	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Śmiarach
	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Radomyśli
gmina Wodnie	Szkoła Podstawowa im. Gen. J. Dwernickiego w Rudzie Wolińskiej
	Zespół Szkół w Seroczyniu, w skład którego wchodzi:
	Szkoła Podstawowa



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

	Samorządowe Przedszkole
	Zespół Szkół w Wodyniach, w skład którego wchodzi: - Szkoła Podstawowa - Samorządowe Przedszkole
gmina Zbuczyn	Gminne Przedszkole w Zbuczynie
	Szkoła Podstawowa im. Żołnierzy Wyklętych w Borkach-Kosach
	Szkoła Podstawowa im. Kardynała Wyszyńskiego w Dziewulach
	Szkoła Podstawowa im. Jana Czesława Tajcherta w Czuryłach
	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zbuczynie
	Szkoła Podstawowa w Krzesku- Królowa Niwa

Źródło: <https://rspo.men.gov.pl>

Poza szkołami publicznymi i przedszkolami, dla których organem prowadzącym są gminy, na terenie Powiatu funkcjonują również niepubliczne placówki oświatowe prowadzone przez stowarzyszenia, fundacje i osoby fizyczne. Wykaz niepublicznych placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są stowarzyszenia, fundacje i osoby fizyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są stowarzyszenia, fundacje i osoby fizyczne

gmina	nazwa placówki oświatowej
gmina Korczew	Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Bartkowie
gmina Kotuń	Niepubliczne Przedszkole i Żłobek World Kids w Broszkowie
	Niepubliczne Przedszkole „Leśna Kraina” w Cisie- Zagrudzie
	Przedszkole Niepubliczne „Leśne Skrzaty” w Koszewnicy
	Niepubliczne Przedszkole „Akademia Przedszkolaka” w Kotuniu
gmina Siedlce	Niepubliczne Przedszkole „Bajkowa Wyspa” w Pruszyń- Pieńki
gmina Skórzec	Przedszkole Niepubliczne „Bunia” w Dąbrówce- Ług
	Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Gołębku
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Gołębku
	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Córek Najczystszej Maryi Panny w Skórcu
gmina Zbuczyn	Punkt Przedszkolny w Borkach- Kosach
	Niepubliczne Przedszkolne w Borkach- Kosach



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

	Zespół Szkół Niepublicznych w Borkach- Wyrkach w skład, którego wchodzi:
	• Niepubliczne Przedszkole w Borkach- Wyrkach
	• Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Borkach- Wyrkach
	Niepubliczne Przedszkole w Cieleńcu
	Niepubliczne Przedszkole w Dziewulach
	Niepubliczne Przedszkole w Izdebkach- Kosnach
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Izdebkach- Kosnach
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Ługach Wielkich
	Niepubliczne Przedszkole w Ługach Wielkich

Źródło: <https://rspo.men.gov.pl>

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 poz. 1327 t.j. z późn. zm.) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego¹¹.

¹¹ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>



Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Powiatu Siedleckiego zapewnia 25 ośrodków podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), 6 poradni specjalistycznych, 6 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej świadczących leczenie w warunkach domowych, 14 poradni stomatologicznych oraz 1 ambulatorium nocnej i świątecznej opieki lekarskiej.

Szczegółowe dane dotyczące placówek zdrowia w każdej z gmin na terenie Powiatu Siedleckiego znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 12. Placówki ochrony zdrowia znajdujące się na terenie Powiatu Siedleckiego

Gmina	Nazwa placówki
Domanice	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum” w Domanicach- Kolonii
	Poradnia Stomatologiczna w Domanicach- Kolonii
Korczew	Poradnia Stomatologiczna „Dentos” w Korczewie
	Przychodnia Medyczna „VENA” w Korczewie
Kotuń	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kotuniu
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bojmiu
	NZOZ Lumis” Przychodnia Lekarska w Żeliszewie Podkościelnym
	Zespół Rehabilitacji Domowej „Kriosonik” w Żeliszewie Podkościelnym
Mokobody	Poradnia Stomatologiczna w Kotuniu
	Poradnia lekarza POZ w Mokobodach
	Przychodnia Rodzinna w Niwiskach
	Gabinet Stomatologiczny Bukowicka- Mróz Agnieszka w Mokobodach
Mordy	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Mordach
	Przychodnia Medyczna „VENA” w Mordach
	Hospicjum domowe w Mordach
	Poradnia zdrowia psychicznego „VENA” w Mordach
	Poradnia ginekologiczno- położnicza „VENA” w Mordach
	Pracownia Fizjoterapii „VENA” w Mordach
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzikowie Wielkim
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Villa Dentex” w Czepielinie
Paprotnia	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum” w Hołubli
	Gabinet Stomatologiczny w Hołubli
Przesmyki	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ewita” w Przesmykach
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Ewita” w Łysowie
	Poradnia Stomatologiczna „Dentos” w Przesmykach



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Siedlce	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pruszyń
	Poradnia Stomatologiczna w Pruszyń
Skórzec	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Dąbrówce-Ług
	Przychodnia Stomatologiczna „Zdrowie” w Dąbrówce- Ług
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Novomed” w Dąbrówce-Ług
Suchożebry	Gminny Ośrodek Zdrowia w Suchożebach
	Niepubliczny Ośrodek Zdrowia „Puls” w Krześlinie
	Poradnia Stomatologiczna w Suchożebach
Wiśniew	Przychodnia Rodzinna w Wiśniewie
	Prywatna Praktyka Stomatologiczna w Wiśniewie
Wodynie	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum” w Seroczyn
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum” w Oleśnicy (w tym dział fizjoterapii)
	Zakład Opiekuńczo- Leczniczy w Oleśnicy
	Gabinet Stomatologiczny w Seroczyn
Zbuczyn	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sanmedic” w Zbuczynie
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „KKŁ” w Zbuczynie
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Niwa” w Krzesku- Królowa Niwa
	Prywatny Gabinet Stomatologiczny w Krzesku- Królowa Niwa
	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Ginekologia i Położnictwo w Zbuczynie
	Przychodnia stomatologiczna „KSM- DENTAL” w Zbuczynie
	„RM-MEDITRANS” Ambulatorium nocnej i świątecznej opieki lekarskiej w Zbuczynie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Fundusz Zdrowia

Ponadto na terenie Powiatu funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Ptaszkach z filią w Kukawkach przeznaczony dla 51 osób z chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi oraz przewlekle psychicznie chorych prowadzony przez Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera. Podstawowym celem działalności jednostki jest zapewnienie całodobowej opieki i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, która pozwoli na jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie każdego z pensjonariuszy.

Mieszkańcy Powiatu Siedleckiego w konieczności skorzystania z doraźnej pomocy lekarskiej w zakresie podstawowym mogą ją uzyskać w lokalnych ośrodkach zdrowia, jednakże specjalistyczna opieka zdrowotna nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców terenów wiejskich. Specjalistyczne usługi medyczne oraz rehabilitacyjne



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

realizowane są tylko w nielicznych gminach, do których niejednokrotnie utrudniony jest dojazd środkami komunikacji ogólnodostępnej.

Mieszkańcy naszego powiatu wielokrotnie korzystają ze specjalistycznej pomocy lekarskiej w dwóch szpitalach oraz przychodniach specjalistycznych znajdujących się na terenie miasta Siedlce.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu zajmuje się Komenda Miejska Policji w Siedlcach. Ponadto w ramach KMP w Siedlcach na terenie gminy Mokobody, gminy Mordy, gminy Skórzec działają Komisariaty Policji oraz w gminie Zbuczyn posterunek policji. Dodatkowo w gminie Domanice, gminie Wodynie oraz gminie Wiśniew działają Punkty przyjęć interesantów, do których mieszkańcy poszczególnych Gmin mogą udać się raz w tygodniu zgodnie z harmonogramem dyżurów pełnionych przez przyjmujących w nich dzielnicowych.

Ochronę przeciwpożarową zapewniają natomiast działające w formie stowarzyszeń Ochotnicze Straże Pożarne. W gminie Domanice działają 2 OSP, w gminie Korczew - 6 OSP, w gminie Kotuń - 6 OSP, w gminie Mokobody - 7 OSP, w gminie Mordy - 9 OSP, w gminie Paprotnia - 3 OSP, w gminie Przesmyki – 6 OSP, w gminie Siedlce – 4 OSP, w gminie Skórzec – 13 OSP, w gminie Suchożebry – 6 OSP, w gminie Wiśniew – 6 OSP, w gminie Wodynie – 10 OSP, natomiast w gminie Zbuczyn - 7 OSP.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

Na terenie Powiatu Siedleckiego funkcjonowało 225 stowarzyszeń, w tym 45 Ochotniczych Straży Pożarnych oraz 12 stowarzyszeń zwykłych dla których ewidencję prowadzi Starosta Siedlecki¹².

Powiat od wielu lat współpracuje z organizacjami pozarządowymi w ramach uchwalonego corocznie *Programu współpracy Powiatu Siedleckiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*.

Dotychczas Powiat zlecał organizacjom pozarządowym, m.in. realizację zadań z zakresu: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, turystyki i krajoznawstwa, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym oraz pomocy społecznej.

Większość organizacji pozarządowych mieści się na terenie miasta Siedlce. Samorząd powiatowy w zależności od posiadanych środków finansowych wspiera również działalność prowadzoną przez organizacje pozarządowe znajdujące się na terenie miasta Siedlce. Organizacje te skupiają w swoich szeregach znaczną liczbę mieszkańców Powiatu Siedleckiego.

W 2019 roku zostały ogłoszone dwa konkursy na realizację zadań określonych w programie współpracy Powiatu Siedleckiego z organizacjami pozarządowymi. W wyniku rozstrzygnięcia konkursów Powiat Siedlecki przyznał organizacjom pozarządowym dotacje na realizację zadań publicznych, w wysokości:

- na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej -316.700,00 zł,
- na turystykę i krajoznawstwo -7.850,00 zł,
- na nieodpłatną pomoc prawną, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz edukację prawną na rok 2020 -126.060,00 zł,
- na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym- 45 000,00 zł.¹³

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Powiecie, niezwykle istotnym potencjałem jest doświadczona kadra Starostwa Powiatowego

¹² Raport o stanie Powiatu Siedleckiego za 2019 rok

¹³ Raport o stanie Powiatu Siedleckiego za 2019 rok



CHARAKTERYSTYKA POWIATU

oraz jednostek organizacyjnych (m.in. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, placówek oświatowych i innych). Pracownicy posiadają wieloletnie doświadczenie zarówno w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, jak i realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć (projektów i programów) służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Fachowy system realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. System pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc może być udzielana w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu.

Pomoc społeczna polega w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych oraz rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Organizowanie pomocy społecznej i udzielanie świadczeń zostało rozdzielone pomiędzy organy rządowe i samorządowe, centralne i terenowe. Podział ten oparty jest



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

na zasadzie pomocniczości. Stanowi ona podstawę do określenia zadań publicznych i ich rozdzielenia pomiędzy różne szczeble władz oraz ustalenia zasad wykonywania tych zadań.

U podstaw przekazania samorządowi terytorialnemu zadań z zakresu pomocy społecznej legły dwie zasadnicze idee. W myśl zasady pomocniczości to najmniejsze wspólnoty mają reagować na rozwiązywanie lokalnych problemów, one też znajdują się najbliżej potrzebujących i potrafią najszybciej zareagować na nieszczęścia i patologie. W myśl zasady subsydiarności najwięcej zadań z zakresu pomocy społecznej wypełnia gmina jako najmniejsza i najbliższa jednostce wspólnota. Zadania gmin są bardzo rozległe i zróżnicowane, obejmują m.in. zapewnienie podstaw egzystencji (dostarczenie ubrania, posiłku i zorganizowanie pogrzebu), przyznawanie zasiłków, prowadzenie pracy socjalnej, utrzymywanie infrastruktury socjalno-technicznej, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ochronę dziecka i rodziny, planowanie i sprawozdawczość.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Siedleckiego funkcjonują:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Domanicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Korczewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kotuniu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mokobodach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mordach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paprotni,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przesmykach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siedlcach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórcu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchożebach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśniewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbuczynie.

Ponadto Ośrodki podejmują zadania dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zawarte są w następujących programach:

- Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomanii,



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- Gminnych Programach Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Zadania, które przekraczają możliwości gmin, wypełniają powiaty. Zajmują się one udzielaniem bardziej wyspecjalizowanego wsparcia niż gminy. Organizują opiekę nad dzieckiem, pomoc rodzinom i osobom niepełnosprawnym, prowadzą działania integracyjne skierowane głównie do osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, w tym do młodzieży opuszczającej różne placówki opiekuńczo- wychowawcze oraz cudzoziemców. Zadaniem powiatu jest również dbałość o odpowiednie przygotowanie kadr pomocy społecznej, poprzez organizowanie szkoleń, prowadzenie doskonalenia zawodowego oraz doradztwa metodycznego.

Na szczeblu Powiatu Siedleckiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siedlcach,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Skórcu i Kisielanach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Stoku Lackim,
- Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Stoku Lackim,
- organizacje pozarządowe,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób z Chorobą Alzheimerą w Ptaszkach z filią w Kukawkach,
- Dom na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach-Żmichach,
- Dom nad Liwcem w Kisielanach-Żmichach.

W zadaniach województwa z zakresu pomocy społecznej nie ma takich, które dotyczyłyby zaspokajania indywidualnych potrzeb poprzez świadczenia rzeczowe, finansowe, usługi czy inną pomoc niematerialną. Zadania samorządu wojewódzkiego sprowadzają się przede wszystkim do działalności promocyjnej, programowej i inspiratorskiej, utrzymywania regionalnych jednostek pomocy społecznej, szkolenia kadr, prowadzenia publicznych szkół służb społecznych.

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

(pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, służba zdrowia itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego brak jest obecnie skutecznych rozwiązań systemowych. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych ustawowych zadań przez poszczególne instytucje. Brak jest wyspecjalizowanych środowiskowych służb pomocy i wsparcia, które reagowałyby w sytuacjach potencjalnego zagrożenia, wychodziły z ofertą pomocy do społeczeństwa z grupy ryzyka.

W systemie pomocy poza świadomością braków systemowych, powinna dominować świadomość nadrzędnych zasad i wartości, na których opiera się polityka zabezpieczenia społecznego. Ważna jest świadomość wartości porządkujących ład społeczny takich jak: zasada pomocniczości, personalizmu, prymatu i autonomii rodziny.

POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU SIEDLECKIEGO

Ośrodki Pomocy Społecznej w Polsce realizują cele i zadania określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej oraz przepisach wydanych na jej podstawie, a w szczególności podejmują działania zmierzające do zaspakajania niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, oraz w miarę możliwości do życiowego ich usamodzielnienia, a także integracji tych osób i rodzin ze środowiskiem oraz zapobiegają powstawaniu trudnych sytuacji życiowych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną.

Ustawodawca wyodrębnił katalog zadań, do których zalicza się: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej gminy w zakresie pomocy społecznej. Osoby, które znajdują się w trudnej sytuacji, mają możliwość korzystania z szeregu obowiązkowych świadczeń, za których przyznawanie odpowiedzialna jest gmina. Ma ona obowiązek udzielić schronienia, zapewnić posiłek oraz niezbędne ubranie osobom, które tego potrzebują. Ponadto obligatoryjne jest przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, stałych, celowych, celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia, celowych w formie biletu kredytowanego oraz opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe na osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Jednocześnie gmina ma obowiązek nie tylko zapewnić pomoc w formie finansowej, ale do jej zadań o charakterze obowiązkowym zalicza się również świadczenie pracy socjalnej, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Obowiązkiem gminy jest ponadto utworzenie i utrzymanie OPS, zapewnienie środków na wynagradzanie pracowników, sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie.

Znajomość zadań o charakterze obowiązkowym znacznie ułatwia pracę, ponieważ doskonale wiadomo, jaki wachlarz świadczeń można zaproponować osobie potrzebującej (w zależności od tego, czy spełnione są kryteria określone w dalszych przepisach ustawy o pomocy społecznej). Ważne jest uświadomienie Klientom, czego mogą oczekiwać od gminy w razie pojawienia się sytuacji, z którą nie będą umieli sobie poradzić, wykorzystując własne zasoby.

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego ulegała wahaniom. W badanym okresie w większości gmin zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, wyjątek stanowią gminy Kotuń i Mordy.

Tabela 13. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	90	76	71
gmina Korczew	142	118	105
gmina Kotuń	199	271	253
gmina Mokobody	188	163	122
gmina Mordy	175	159	204
gmina Paprotnia	59	63	57



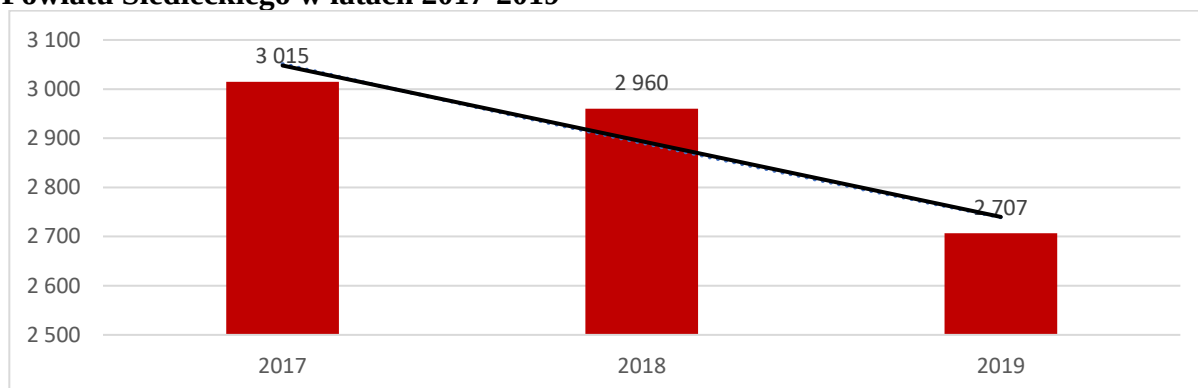
*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

gmina Przesmyki	122	110	100
gmina Siedlce	472	407	407
gmina Skórzec	299	332	291
gmina Suchożebry	155	154	130
gmina Wodynie	173	165	150
gmina Wiśniew	168	163	171
gmina Zbuczyn	391	403	327
łącznie	3 015	2 960	2 707

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019



Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni badanych lat ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego uległa spadkowi. W 2017 roku z pomocy skorzystało 3 015 rodzin, w 2018 – 2 960 rodzin, natomiast w 2019 roku 2 707 rodzin. W stosunku do 2017 roku łączna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie uległa zmniejszeniu o 10%.

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. W 2019 roku w gminie Domanice, Mordy, Wiśniew i Zbuczyn wskaźnik ten kształtował się na podobnym poziomie i jego wartość wynosiła około 4,25%. W przedmiotowym roku możemy zauważyć również zbliżony poziom wskaźnika w gminie Przesmyki, Siedlce oraz Suchożebry, gdzie jego wartość wahała się w okolicach 3,22%. Z zebranych danych wynika, iż największa **liczba świadczeniobiorców** na tysiąc mieszkańców występuje w gminie Korczew, w której wskaźnik deprivacji lokalnej był najwyższy na przestrzeni lat 2017-2019. Szczegółowe dane w tym zakresie wyszczególnione zostały w poniższej tabeli.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 14. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Siedleckiego (w procentach)

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	4,95	3,98	4,12
gmina Korczew	14,31	12,19	10,42
gmina Kotuń	5,77	5,55	5,13
gmina Mokobody	4,52	4,01	3,53
gmina Mordy	4,76	4,56	4,43
gmina Paprotnia	3,19	2,81	2,54
gmina Przesmyki	3,69	3,51	3,05
gmina Siedlce	3,63	3,47	3,12
gmina Skórzec	5,65	4,91	5,26
gmina Suchożebry	3,52	3,42	3,14
gmina Wodynie	6,62	5,99	5,48
gmina Wiśniew	4,59	4,25	4,26
gmina Zbuczyn	5,09	4,43	4,39

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W latach 2017-2019 liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w gminach Powiatu Siedleckiego kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. Możemy zauważyć, że wzrost osób długotrwale pobierających świadczenie w stosunku do 2017 roku, dostrzegalny jest w gminie Suchożebry (20%) i Skórzec (3%). Natomiast największy spadek długotrwałych świadczeniobiorców został odnotowany w gminie Korczew, w której ich liczba zmniejszyła się aż o 92%, gminie Wodynie (80%), gminie Domanice (32%) oraz w gminie Zbuczyn (41%). Na terenie pozostałych gmin Powiatu liczba osób utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Tabela 15. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Siedleckiego

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	103	70	70
gmina Korczew	175	0	14
gmina Kotuń	201	153	153
gmina Mokobody	131	128	99
gmina Mordy	150	150	139
gmina Paprotnia	65	52	48
gmina Przesmyki	71	69	65



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

gmina Siedlce	382	369	322
gmina Skórzec	261	236	269
gmina Suchożebry	45	43	54
gmina Wodynie	176	172	36
gmina Wiśniew	150	123	149
gmina Zbuczyn	95	90	56

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019 we wszystkich gminach należących do Powiatu Siedleckiego. W 2019 roku wywiady z największą ilością beneficjentów pomocy społecznej zostały przeprowadzone w gminie Skórzec (574 osoby) oraz w gminie Zbuczyn (512 osób). Jak wynika z danych zaprezentowanych w poniższej tabeli, najmniejsza liczba osób, z którymi zostały przeprowadzone wywiady środowiskowe zamieszkiwała gminę Przesmyki (55 osób). Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady ogółem we wszystkich gminach Powiatu, na przestrzeni lat 2017-2019 kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. Największy spadek dostrzegalny jest w gminie Wodynie, a największy wzrost w gminie Skórzec.

Tabela 16. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Siedleckiego

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	83	71	176
gmina Korczew	180	162	273
gmina Kotuń	199	270	253
gmina Mokobody	229	262	212
gmina Mordy	173	175	170
gmina Paprotnia	141	150	133
gmina Przesmyki	79	70	55
gmina Siedlce	380	407	357
gmina Skórzec	311	402	574
gmina Suchożebry	202	203	180
gmina Wodynie	632	624	272
gmina Wiśniew	288	296	245
gmina Zbuczyn	513	594	512
łącznie	3 410	3 351	3 427

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 i 2019 rok

Ważnym aspektem pomocy społecznej poza przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń jest praca socjalna. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na najwyższym poziomie w gminie Przesmyki (164,91%) oraz w gminie Mordy (146,76%), natomiast najniższa wartość wskaźnika została odnotowana w gminie Wodynie (45,21%) i gminie Skórzec (47,83%). Na przestrzeni ostatnich trzech lat wartość tego wskaźnika znacznie wzrosła w gminie Mordy i gminie Paprotnia, a znaczący spadek został odnotowany w gminie Siedlce oraz gminie Suchożebry.

Tabela 17. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	106,17	110,45	101,47
gmina Korczew	107,58	94,59	100,00
gmina Kotuń	100,00	100,00	100,00
gmina Mokobody	141,35	135,83	105,56
gmina Mordy	71,35	59,12	146,76
gmina Paprotnia	47,83	102,33	110,53
gmina Przesmyki	149,32	150,72	164,91
gmina Siedlce	89,74	48,12	28,02
gmina Skórzec	60,08	56,60	47,83
gmina Suchożebry	128,21	79,03	83,81
gmina Wodynie	40,00	37,24	45,21
gmina Wiśniew	87,50	107,38	93,97
gmina Zbuczyn	88,38	135,88	108,02

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W SIEDLCACH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach jest jednostką organizacyjną Powiatu Siedleckiego działającą od 01.01.1999 roku na podstawie:

- Uchwały nr IV/21/99 Rady Powiatu Siedleckiego z dnia 15 stycznia 1999 roku „w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej Powiatu”,
- Uchwały nr XXX/177/2006 Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 30 czerwca 2006 roku „w sprawie nadania statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach”
- Uchwały nr LXXX/206/2020 Zarządu Powiatu w Siedlcach z dnia 5 sierpnia 2020 roku „w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach”.

Ponadto Starosta Siedlecki Zarządzeniem nr 26/2011 z dnia 21 listopada 2011 roku wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Centrum realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony zdrowia psychicznego, określone w przepisach prawa jako zadania własne powiatu oraz jako zadania powiatu zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych powiatu z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez PCPR należy w szczególności:

- 1) opracowywanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małymi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- 4) pomoc w integracji ze środowiskiem osobom mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,

- 5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy mającym trudności w integracji ze środowiskiem,
- 6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- 7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- 9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- 10) szkolenie i doskonalenie kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- 11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników pomocy społecznej z terenu powiatu,
- 12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- 13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie z zastosowaniem systemu informatycznego,
- 14) sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej.

Do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy społecznej realizowanych przez PCPR należy w szczególności:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- 2) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej statut uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- 3) podejmowanie innych działań przewidzianych w odrębnych ustawach.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane przez PCPR to m.in.:

- 1) opracowywanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych, poprzez: prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka; kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawania zaświadczeń kwalifikacyjnych, zawierających potwierdzenie szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej; przygotowanie rodziny na przyjęcie dziecka; prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej; zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego; dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny tych rodzin; prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę; prowadzenie badań psychologicznych i pedagogicznych oraz analizy kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka; organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych; zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających; wyznaczenie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;

8) prowadzenie i przekazywanie do sądu rejestru zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych;

9) kompletowanie dokumentacji dziecka w związku z umieszczeniem w pieczy zastępczej;

10) współpraca ze środowiskiem lokalnym, sądami, instytucjami oświaty, podmiotami leczniczymi, kościołami oraz organizacjami pozarządowymi;

11) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;

12) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz innych i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;

13) realizacja zadań wynikających z rządowych programów dot. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również zadania własne i z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w szczególności:

1) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

2) opracowywanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej,

4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Ponadto PCPR realizuje zadania w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, w szczególności:

1) opracowywanie i realizacja powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych;

2) opracowywanie i przedstawianie planów zadań, sprawozdań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa, Starosty, Zarządu Powiatu i Rady Powiatu,

2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;

3) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej;

4) obsługa posiedzeń i współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych powołaną przy Staroście Siedleckim;

5) udzielanie dofinansowania do:

a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,

d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,

e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,

f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza -przewodnika,

g) kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;

6) inne programy finansowane ze środków PFRON.

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków; zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców; pomoc cudzoziemcom; udzielanie dofinansowania ze środków PFRON osobom niepełnosprawnym; zapewnianie specjalistycznego poradnictwa; umieszczanie w domach pomocy społecznej; podejmowanie



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych; udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach; realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia; współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.

Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach kieruje i reprezentuje na zewnątrz Kierownik. Podstawowymi komórkami organizacyjnymi Centrum są jednoosobowe stanowiska pracy oraz wieloosobowe zespoły. W strukturze Jednostki wyróżniamy: kierownika, zastępcę kierownika, stanowisko ds. administracyjno- kadrowych, zespół ds. finansowych, zespół ds. świadczeń i pomocy środowiskowej, zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespół ds. rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Na koniec 2019 roku kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach liczyła 18 osób, w tym: kierownik, 3 inspektorów, 5 starszych referentów, pomoc administracyjna, starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, główna księgowa oraz 4 osoby zatrudnione na zastępstwo.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej funkcjonujące w Powiecie Siedleckim, danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT¹⁴.

UBÓSTWO

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku ubóstwo jako główny powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w większości gmin należących do Powiatu Siedleckiego.

Dane źródłowe pokazują, że łączna liczba rodzin zamieszkujących gminy Powiatu Siedleckiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2017-2019 spadkowi (w stosunku do 2017 roku o 22%). W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystały łącznie 1 432 rodziny, w 2018 roku 1 301, natomiast w 2019

¹⁴ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

roku – 1 118. Największy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa dostrzegalny jest w gminie Zbuczyn (46%) oraz w gminie Skórzec (43%).

Tabela 18. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	55	42	41
gmina Korczew	83	71	71
gmina Kotuń	185	178	163
gmina Mokobody	91	81	63
gmina Mordy	74	78	90
gmina Paprotnia	26	25	23
gmina Przesmyki	51	43	43
gmina Siedlce	280	271	240
gmina Skórzec	150	112	85
gmina Suchożebry	103	104	80
gmina Wodynie	98	82	77
gmina Wiśniew	52	82	42
gmina Zbuczyn	184	132	100
łącznie	1 432	1 301	1 118

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Mieszkańcy gmin należących do Powiatu Siedleckiego w okresie od 2014 do 2018 roku korzystali z programu finansowego w zakresie dożywiania – „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych¹⁵.

Wśród największej liczby osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, znalazło się 140 mieszkańców gminy Siedlce, 125 mieszkańców gminy Kotuń, 77 mieszkańców gminy Skórzec oraz 66 osób zamieszkujących gminę Wiśniew. Natomiast najmniejsza ilość świadczeniobiorców zamieszkiwała gminę Zbuczyn, Paprotnia i Korczew (8 osób). W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku najwięcej mieszkańców gminy Siedlce – 301 osób, gminy Zbuczyn – 284 osoby, gminy Kotuń – 235 osób oraz gminy Skórzec – 206 osób. Najmniejsza liczba świadczeń niepieniężnych

¹⁵ www.gov.pl/web/rodzina



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

została przyznana w gminie Paprotnia - 44 świadczeniobiorców i w gminie Domanice – 49 osób. W stosunku do poprzedniego roku liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku nieznacznie wzrosła w gminie Wiśniew. Na terenie pozostałych gmin Powiatu odnotowany został jej spadek. Zmniejszenie liczby osób pobierających świadczenie pieniężne dostrzegalny jest w przypadku większości gmin, natomiast wzrost ilości świadczeniobiorców miał miejsce w gminie Siedlce, gminie Skórzec oraz w gminie Przesmyki.

Tabela 19. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin Powiatu Siedleckiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2017-2018 (liczba osób)

gmina	gmina Domanice	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	25	20
niepieniężne	59	49
gmina	gmina Korczew	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	29	8
niepieniężne	162	144
gmina	gmina Kotuń	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	172	125
niepieniężne	242	235
gmina	gmina Mokobody	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	55	41
niepieniężne	125	112
gmina	gmina Mordy	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	11	11
niepieniężne	174	167
gmina	gmina Paprotnia	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	9	8
niepieniężne	57	44



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina	gmina Przesmyki	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	25	28
niepieniężne	74	70
gmina	gmina Siedlce	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	91	140
niepieniężne	327	301
gmina	gmina Skórzec	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	64	77
niepieniężne	271	206
gmina	gmina Suchożebry	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	43	41
niepieniężne	60	52
gmina	gmina Wodynie	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	53	48
niepieniężne	197	176
gmina	gmina Wiśniew	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	76	66
niepieniężne	127	131
gmina	gmina Zbuczyn	
rodzaj świadczenia	2017	2018
pieniężne	12	8
niepieniężne	341	284

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

Dnia 15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 159 osobom z gminy Siedlce, 140 osobom z gminy Kotuń, 70 osobom z gminy Wiśniew, 58 osobom z gminy Skórzec, 54 osobom z gminy Suchożebry, 42 osobom z gminy Mokobody i 40 osobom z gminy Wodynie. Podobna ilość świadczeń została przyznana w gminie Korczew (27) i gminie Przesmyki (25), a także na terenie gminy Domanice (13) oraz gmin Mordy i Paprotnia (12). W omawianym roku świadczenie niepieniężne z kolei przyznane zostało 250 osobom zamieszkującym gminę Siedlce, 253 osobom z gminy Zbuczyn, 222 osobom z gminy Kotuń, 196 osobom z gminy Skórzec,



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

145 osobom z gminy Wodynie, 135 osobom z gminy Mordy, 121 mieszkańcom gminy Wiśniew, 117 osobom z gminy Korczew oraz 101 mieszkańcom gminy Mokobody. Znacznie mniej świadczeniobiorców zamieszkiwało gminę Przesmyki (58 osób), gminę Domanice (50 osób), gminę Paprotnia (40 osób) oraz gminę Suchożebry (39 osób). W przypadku świadczeń pieniężnych, odnotowany został znaczny wzrost liczby świadczeniobiorców w gminie Zbuczyn, natomiast znaczący spadek w tym zakresie nie jest widoczny na terenie żadnej z gmin Powiatu Siedleckiego.

Jeżeli chodzi o liczbę świadczeń niepieniężnych, spadek świadczeniobiorców został odnotowany w większości gmin, z kolei wzrost wystąpił w gminie Domanice.

Tabela 20. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin Powiatu Siedleckiego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2018 i 2019 roku

gmina	gmina Domanice	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	20	13
niepieniężne	49	50
gmina	gmina Korczew	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	8	27
niepieniężne	144	117
gmina	gmina Kotuń	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	125	140
niepieniężne	235	222
gmina	gmina Mokobody	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	41	42
niepieniężne	112	101
gmina	gmina Mordy	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	11	12
niepieniężne	167	135
gmina	gmina Paprotnia	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	8	12
niepieniężne	44	40



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina	gmina Przesmyki	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	28	25
niepieniężne	70	58
gmina	gmina Siedlce	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	140	159
niepieniężne	301	250
gmina	gmina Skórzec	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	77	58
niepieniężne	206	196
gmina	gmina Suchożebry	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	41	54
niepieniężne	52	39
gmina	gmina Wodynie	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	48	40
niepieniężne	176	145
gmina	gmina Wiśniew	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	66	70
niepieniężne	131	121
gmina	gmina Zbuczyn	
rodzaj świadczenia	2018	2019
pieniężne	8	52
niepieniężne	284	253

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Mieszkańcy gmin wchodzących w obszar Powiatu Siedleckiego mogli również korzystać z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, a który na terenie gmin Powiatu Siedleckiego był współrealizowany z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Siedlcach. Celem Programu jest udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Z takiej formy wsparcia co roku korzysta znaczna ilość mieszkańców powiatu. Ponadto dwa razy w roku Ośrodki



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Pomocy Społecznej poszczególnych gmin organizowały Świąteczne Zbiórki Żywności dla osób potrzebujących.

Osoby, które ze względu na niski poziom dochodów, nie są w stanie opłacać czynszu (bądź innych kosztów utrzymania mieszkania) mogą podjąć starania o uzyskanie specjalnej pomocy finansowej w formie dodatku mieszkaniowego. W 2019 roku najwięcej świadczeń pieniężnych w formie dodatku mieszkaniowego otrzymało 11 gospodarstw domowych w gminie Mordy, natomiast najmniejsza liczba dodatków mieszkaniowych została przyznana w gminie Przesmyki, gminie Paprotnia, gminie Suchożebry oraz w gminie Zbuczyn – we wszystkich wymienionych gminach dodatki otrzymało tylko 1 gospodarstwo domowe. Natomiast w takich gminach jak Kotuń, Domanice, Mokobody i Wiśniew nie przyznano żadnego świadczenia tego rodzaju. Analizując liczbę przyznawanych dodatków mieszkaniowych na przestrzeni ostatnich trzech lat, można zauważyć tendencję spadkową w tym zakresie.

Tabela 21. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	0	0	0
gmina Korczew	0	6	4
gmina Kotuń	1	0	0
gmina Mokobody	2	2	0
gmina Mordy	16	14	11
gmina Paprotnia	2	2	1
gmina Przesmyki	0	0	1
gmina Siedlce	7	5	5
gmina Skórzec	3	2	3
gmina Suchożebry	2	2	1
gmina Wodynie	10	6	6
gmina Wiśniew	0	0	0
gmina Zbuczyn	2	1	1
łącznie	45	41	34

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w Powiecie Siedleckim (wartość uśredniona) na znacznie niższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca,



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja gminy jest korzystniejsza. Rozpatrując wskaźniki barometrów ubóstwa z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Siedleckiego możemy zauważyć, że najkorzystniejsza sytuacja jest w gminie Mokobody i w gminie Siedlce – tam wskaźnik przyjmuje wartość odpowiednio: 0,15. Natomiast najgorzej wypada gmina Korczew, w której wskaźnik przyjmuje najniższą wartość ujemną i wynosi – 0,76.

Tabela 22. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminach należących do Powiatu Siedleckiego oraz województwie mazowieckim w 2019 roku

gmina	Wskaźnik barometru ubóstwa
gmina Domanice	0,01
gmina Korczew	-0,76
gmina Kotuń	-0,42
gmina Mokobody	0,15
gmina Mordy	-0,52
gmina Paprotnia	0,14
gmina Przesmyki	-0,33
gmina Siedlce	0,15
gmina Skórzec	0,09
gmina Suchożebry	-0,24
gmina Wodynie	-0,12
gmina Wiśniew	-0,25
gmina Zbuczyn	-0,03
Powiat Siedlecki	-0,20
województwo mazowieckie	0,00

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Powiatu Siedleckiego za 2019 rok



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku **bezrobocie** jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazło się w gminie Domanice na drugim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W gminie Suchożebry i Korczew uplasowało się na trzecim miejscu. W gminach Zbuczyn, Mokobody i Mordy znalazło się na czwartym miejscu.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin Powiatu Siedleckiego z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 461. Na przestrzeni lat 2017 - 2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu – zmalała ona prawie o 30%.



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 23. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	32	28	25
gmina Korczew	32	25	21
gmina Kotuń	69	58	51
gmina Mokobody	50	38	28
gmina Mordy	37	37	39
gmina Paprotnia	9	8	7
gmina Przesmyki	27	20	19
gmina Siedlce	170	163	138
gmina Skórzec	48	74	19
gmina Suchożebry	33	25	25
gmina Wodynie	43	32	26
gmina Wiśniew	44	32	26
gmina Zbuczyn	62	50	37
łącznie	656	590	461

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach mieszkańców Powiatu Siedleckiego oraz wchodzących w jego skład gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach zarejestrowanych było ogółem 1 443 mieszkańców Powiatu Siedleckiego, z czego największa ilość zarejestrowanych bezrobotnych występowała na terenie gminy Siedlce – 296, w gminie Zbuczyn – 149, w gminie Kotuń – 138 oraz w gminie Skórzec – 126. Natomiast wśród gmin, w których odnotowano stosunkowo małą liczbę zarejestrowanych osób pozostających bez zatrudnienia należy wyróżnić: gminę Paprotnia – 33 bezrobotnych, gminę Przesmyki – 51 osób oraz gminę Domanice, w której zarejestrowanych było 53 bezrobotnych. Udział w ogólnej liczbie ludności zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach mieszkańców poszczególnych gmin prezentuje się niemal dla każdej z gmin podobnie – wyjątek stanowi gmina Korczew, w której bezrobotni stanowili 4% wszystkich mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest ogólna tendencja spadkowa w zakresie udziału mieszkańców gmin Powiatu Siedleckiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ich ludności.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 24. Mieszkańcy Powiatu Siedleckiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Domanice	85	5,3	78	4,8	53	3,3
gmina Korczew	78	5,0	76	5,0	61	4,0
gmina Kotuń	197	3,8	174	3,4	138	2,7
gmina Mokobody	102	3,3	93	3,1	67	2,2
gmina Mordy	153	4,3	148	4,2	121	3,5
gmina Paprotnia	38	2,4	33	2,1	33	2,1
gmina Przesmyki	69	3,7	64	3,4	51	2,8
gmina Siedlce	473	4,2	390	3,4	296	2,6
gmina Skórzec	207	4,3	168	3,4	126	2,6
gmina Suchożebry	115	4,1	88	3,1	83	3,0
gmina Wodynie	105	3,8	104	3,9	70	2,6
gmina Wiśniew	126	3,5	137	3,8	99	2,7
gmina Zbuczyn	207	3,4	176	2,9	149	2,5
Powiat Siedlecki	1 983	4,3	1 802	4,0	1 443	3,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach zamieszkujących Powiat Siedlecki będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności. Jak wynika z prezentowanych danych, zmalał udział osób bezrobotnych do 30 roku życia i powyżej 50 lat. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, odnotowano wzrost udziału osób niepełnosprawnych oraz osób posiadających co najmniej jedno niepełnosprawne dziecko do 18 roku życia. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na to, że osoby powyżej 25 roku życia oraz osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia stanowią znaczną część wszystkich zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach mieszkańców Powiatu. Jak wynika z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, w 2019 roku w żłobku znajdującym się na terenie Powiatu Siedleckiego brakowało 15 miejsc dla dzieci.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Udział osób długotrwanie bezrobotnych w przeciągu ostatnich lat uległ zmniejszeniu. Na szczególną uwagę zasługuje jednak fakt, że osoby długotrwanie bezrobotne pomimo spadku, stanowiły znaczny odsetek spośród wszystkich osób bezrobotnych. Średnio co drugi zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkaniec Powiatu był osobą długotrwanie bezrobotną.

Tabela 25. Mieszkańcy Powiatu Siedleckiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 30 roku życia	664	34	550	32	451	33
powyżej 50 roku życia	451	23	391	23	321	24
długotrwanie bezrobotni	989	51	884	51	618	46
niepełnosprawni	66	3	123	7	115	9
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.	531	27	462	27	335	25
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	9	0,4	19	1	11	1

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MRPiPS za 2019 rok dla Powiatu Siedleckiego

Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach prowadzi współpracę z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Warszawie z filią w Siedlcach i Agencją Rozwoju Miasta Siedlce, w wyniku której cyklicznie organizowane są Siedleckie Targi Pracy cieszące się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców Powiatu.

Miejszem reintegracji społecznej i zawodowej dla uczestników i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Powiecie Siedleckim jest Centrum Integracji Społecznej mające swoją siedzibę w Siedlcach. W ramach CIS utworzone zostały sekcje: ślusarsko-spawalnica, krawiecko-szwalnica, florystyczno-budowlana, gastronomiczna, remontowo-porządkowa oraz sekcja opiekuna osób starszych. W ramach każdej z wymienionych propozycji, uczestnicy poprzez udział w praktycznych warsztatach zyskują wiedzę i umiejętności umożliwiające podjęcie pracy zawodowej w danym kierunku.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

W 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach brał udział w wielu projektach, finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rezerwy ministra, mających na celu aktywizację osób bezrobotnych:

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Siedleckim i mieście Siedlce (III)” realizowanego przez Powiat Siedlecki / Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach w ramach Osi priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy, Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałania 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;
- „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w Powiecie Siedleckim i mieście Siedlce”, realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach, Działanie 8.1 – Aktywizacja osób bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020;
- „Program aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych” realizowany w latach 2018-2019 przez Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach;
- „Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w formie Programu Regionalnego Mazowsze 2018”, realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach;
- Program staży w placówkach ARiMR realizowany w 2019 roku;
- Program specjalny „Możesz więcej niż myślisz” dla osób długotrwale bezrobotnych mających określony II i III profil pomocy, a także dla osób niepełnosprawnych, realizowany w latach 2017-2019;
- Program specjalny „Inwestycja w przyszłość” dla osób długotrwale bezrobotnych z określonym II i III profilem pomocy, realizowany w latach 2018-2019;
- Program specjalny „Aktywni mimo wszystko” dla osób bezrobotnych posiadających status osoby długotrwale bezrobotnej, realizowany w latach 2019-2020;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

■ CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- Program specjalny „Akademia Aktywnej Mamy” dedykowany dla kobiet wracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem.¹⁶

Oprócz tego przygotowano wnioski o przyznanie dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra – na realizację programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 roku wykorzystanie środków Funduszu Pracy przyznanych na realizację aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu kształtowało się na poziomie 91% łącznego limitu. W roku przedmiotowym aktywnymi programami przeciwdziałania bezrobociu objęto łącznie 867 osób i wydatkowano na ten cel 6 471 777 zł. Pozwoliło to na sfinansowanie:

- 150 dofinansowań przeznaczonych na podjęcie działalności gospodarczej,
- stażu dla 184 bezrobotnych,
- skierowanie 266 bezrobotnych na prace interwencyjne,
- robót publicznych, na których zostało skierowanych 37 bezrobotnych,
- wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy,
- 60 szkoleń,
- 15 bonów na zasiedlenie,
- refundacji składek ZUS dla spółdzielni socjalnych,
- zatrudnienia wspieranego,
- prac społecznie użytecznych,
- programu specjalnego – elementów specyficznych,
- refundacji składek KRUS,
- refundacji opieki nad dzieckiem lub osobą zależną.

W ramach nielimitowanych wydatków z Funduszu Pracy Urząd sfinansował:

- dodatki aktywizacyjne,
- zasiłki dla bezrobotnych,
- świadczenia integracyjne dla uczestników zajęć w Centrum Integracji Społecznej,
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

¹⁶ <https://siedlce.praca.gov.pl/>



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach zorganizował lub był współorganizatorem takich wydarzeń jak:

- *XII Siedleckie Targi Edukacyjne Wyższych Uczelni i Szkół Ponadgimnazjalnych „Ku przyszłości zawodowej”*, podczas których przedstawiciele Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach przybliżali uczestnikom działalność Urzędu oraz oferowali pomoc doradczą dotyczącą planowania ścieżki zawodowej.
- *IX edycja Uniwersyteckiej Giełdy Pracy*, podczas której przedstawiciele Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach przybliżali uczestnikom działalność siedleckiego Urzędu, informowali o aktualnych ofertach pracy oraz o usługach i instrumentach rynku pracy. Podczas Giełdy, studenci oraz osoby zainteresowane podjęciem zatrudnienia, mieli możliwość nawiązania bezpośredniego kontaktu z delegatami poszczególnych siedleckich firm.
- *Szkolenie dla pracodawców dot. Oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom*, na którym pracodawcy mogli dowiedzieć się jakie dokumenty należy dołączyć składając oświadczenie, o możliwości składania oświadczeń drogą elektroniczną oraz o obowiązku informowania Urzędu przez podmiot powierzający pracę o podjęciu/niepodjęciu pracy przez cudzoziemca. Spotkanie było prowadzone przez pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach.
- *Ogólnopolski Tydzień Przedsiębiorczości*.
- *Konferencja w ramach Europejskich Dni Pracodawców*, w czasie której pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy prowadzili prelekcje na temat Krajowego Funduszu Szkoleniowego jako instrumentu wsparcia PES oraz o zatrudnieniu wspieranym.
- *Warsztaty w ramach Tygodnia ariety na UPH w Siedlcach*, podczas których jeden z bloków warsztatowych był prowadzony przez doradcę zawodowego pracującego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach.
- *Spotkanie z przedstawicielami samorządu z subregionu ciechanowskiego*, którego celem była wymiana doświadczeń dotyczących współpracy z podmiotami sektora ekonomii społecznej.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, niepoddającym się opisowi w kategoriach czysto prawnych. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu ani brak tego prawa nie przesądzają, bowiem niczego w kwestii bezdomności. Możliwe są sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne współzamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, lub też zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku zameldowania i formalnego prawa do zamieszkiwania w danym lokalu. Bezdomność to w dzisiejszych czasach problem, który dotyczy wszystkich krajów na świecie. Nie ma znaczenia czy są to państwa biedne, czy bogate. Bezdomni żyją wszędzie. Każdy kraj stara się w miarę możliwości radzić sobie z tym problemem.

W 2019 roku z powodu bezdomności w całym Powiecie Siedleckim udzielono pomocy z ośrodków pomocy społecznej 15 osobom, w tym 4 osobom z gminy Kotuń i z gminy Mordy, 2 osobom z gminy Mokobody oraz Suchożebry, a także po 1 osobie z gminy Domanice, Siedlce, Skórzec i Wiśniew. W stosunku do 2017 roku nastąpił niewielki wzrost liczby osób, które otrzymały pomoc i wsparcie z tego powodu w gminie Kotuń oraz gminie Mordy, natomiast widoczny spadek nastąpił w gminie Wiśniew. W latach 2017-2019 liczba osób z Powiatu Siedleckiego, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezdomności utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Tabela 26. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	0	0	1
gmina Korczew	1	0	0
gmina Kotuń	2	2	4
gmina Mokobody	2	1	2
gmina Mordy	0	3	4
gmina Paprotnia	0	0	0



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Przesmyki	0	0	0
gmina Siedlce	1	1	1
gmina Skórzec	2	2	1
gmina Suchożebry	2	2	2
gmina Wiśniew	4	3	1
gmina Wodynie	1	1	0
gmina Zbuczyn	0	1	0
łącznie	15	16	15

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Zapewnianie wsparcia osobom pozbawionym schronienia jest jednym z obowiązkowych zadań własnych gminy.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji niepełnosprawności z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodująca niezdolność do pracy*. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2019 roku **niepełnosprawność** jako powód udzielania pomocy i wsparcia przez OPS znalazła się w gminie Paprotnia, Przesmyki, Skórzec, Suchożebry i Wiśniew na drugim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast w gminie Domanice, Mokobody, Mordy, Siedlce i Wiśniew uplasowała się na trzecim miejscu.



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej na terenie gmin Powiatu Siedleckiego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 669. W stosunku do 2018 roku nastąpił spadek liczby rodzin o 5%.

Tabela 27. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	24	22	21
gmina Korczew	20	14	18
gmina Kotuń	94	87	85
gmina Mokobody	42	44	35
gmina Mordy	64	60	62
gmina Paprotnia	16	17	14
gmina Przesmyki	24	28	25
gmina Siedlce	134	136	142
gmina Skórzec	76	78	53
gmina Suchożebry	42	48	45
gmina Wiśniew	43	42	43
gmina Wodynie	32	40	38
gmina Zbuczyn	87	91	88
łącznie	698	707	669

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017,2018,2019 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. Łącznie we wszystkich gminach Powiatu Siedleckiego w 2017 roku przyznano 7 509 świadczeń, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 7 483, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 7 308. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba przyznanych świadczeń ulegała niewielkiemu wzrostowi – w stosunku do 2017 roku zwiększyła się o 1%.

Tabela 28. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	365	342	289
gmina Korczew	137	141	172
gmina Kotuń	603	663	787
gmina Mokobody	457	497	438
gmina Mordy	407	365	316
gmina Paprotnia	253	221	206



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Przesmyki	248	247	258
gmina Siedlce	1 544	1 589	1 560
gmina Skórzec	957	988	983
gmina Suchożebry	495	383	402
gmina Wiśniew	586	587	550
gmina Wodynie	467	423	347
gmina Zbuczyn	990	1 037	1 000
łącznie	7 509	7 483	7 308

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku przyznano łącznie 3 980 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 3 936 świadczeń, natomiast w 2019 roku – 3 858. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalne jest stopniowe zmniejszanie się liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie. W porównaniu do 2017 roku nastąpił spadek o 3%.

W 2019 roku **długotrwała lub ciężka choroba** jako powód udzielania pomocy i wsparcia GOPS znalazło się w gminie Korczew, Mokobody, Mordy, Siedlce i Wodynie na drugim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W gminie Kotuń, Paprotnia, Przesmyki, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew i Zbuczyn uplasowało się na trzecim miejscu.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej na terenie gmin Powiatu Siedleckiego z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby kształtowała się na poziomie 762. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek ogólnej liczby rodzin o 8%.

Tabela 29. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	28	15	18
gmina Korczew	45	40	41
gmina Kotuń	124	131	122
gmina Mokobody	57	48	37
gmina Mordy	63	60	62



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Paprotnia	10	12	12
gmina Przesmyki	46	42	23
gmina Siedlce	189	192	187
gmina Skórzec	55	52	45
gmina Suchożebry	15	16	13
gmina Wiśniew	42	37	56
gmina Wodynie	59	50	58
gmina Zbuczyn	95	87	88
łącznie	828	782	762

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zajmuje się orzekaniem dla celów pozarentowych o niepełnosprawności osób do 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia.

W 2019 roku Zespół wydał łącznie 1 738 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym 332 osobom do 16 roku życia oraz 1 406 osobom powyżej 16 roku życia. Z roku na rok liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń ulegała zwiększeniu – w stosunku do 2017 roku wzrosła o 146, tj. o 9%.

Tabela 30. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom niepełnosprawnym do 16 roku życia	390	351	332
osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia	1 202	1 220	1 406
łącznie	1 592	1 571	1 738

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach za 2017, 2018 i 2019 rok

Osoby, które posiadają dokument potwierdzający niepełnosprawność mają możliwość ubiegania się o legitymację osoby niepełnosprawnej, dzięki której zyskują pewne uprawnienia, na przykład ulgę w przejazdach środkami komunikacji publicznej. Liczbę wydanych legitymacji na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z prezentowanych danych, w omawianych latach ich liczba uległa zwiększeniu, w 2017 roku



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

wydano 434 legitymacji, w 2018 roku o 1 więcej (435), natomiast w 2019 roku o 58 więcej niż w 2017 roku (492). Wśród osób otrzymujących legitymację przeważają osoby mające więcej niż 16 lat – w 2019 roku stanowiły 85% ogółu.

Tabela 31. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom przed 16 rokiem życia	90	87	72
osobom po 16 roku życia	344	348	420
łącznie	434	435	492

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach za 2017, 2018 i 2019 rok

REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.



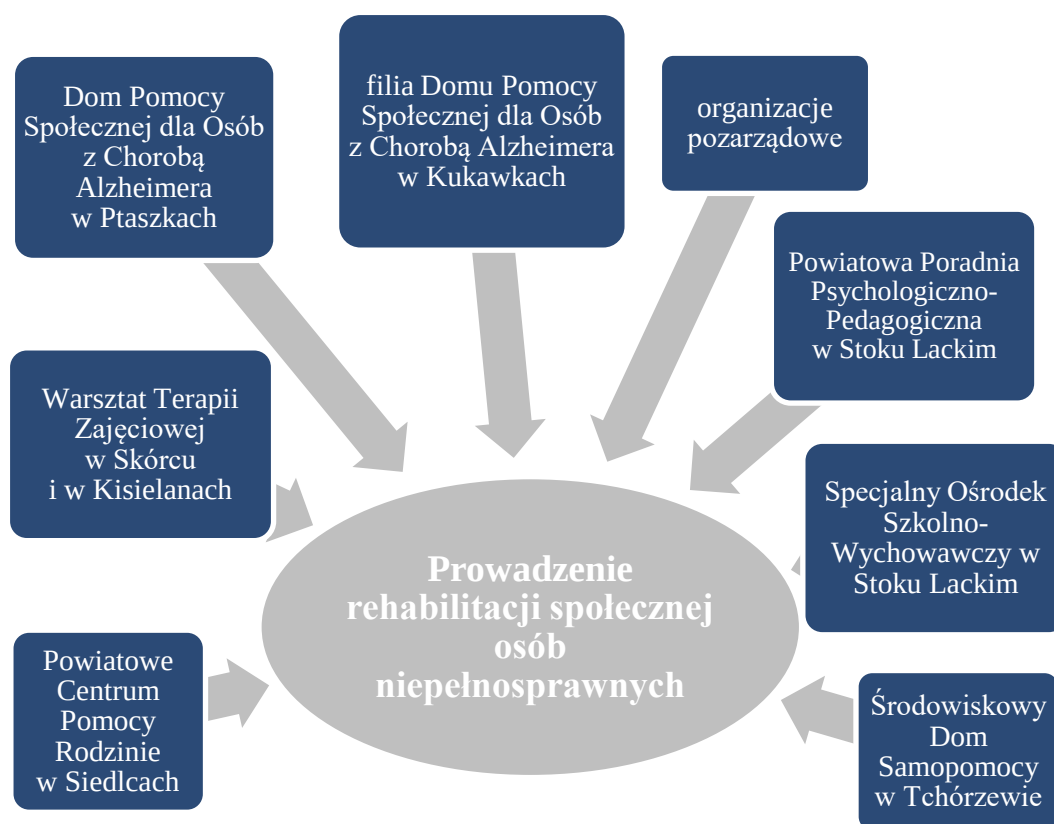
*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Do najważniejszych form aktywności wspomagających proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w:

- turnusach rehabilitacyjnych,
- warsztatach terapii zajęciowej,
- zespołach ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo,
- imprezach integracyjnych o charakterze sportowym lub kulturalnym,
- zajęciach klubowych.

Rysunek 3. Instytucje realizujące działania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych działające w Powiecie Siedleckim



Źródło: opracowanie własne

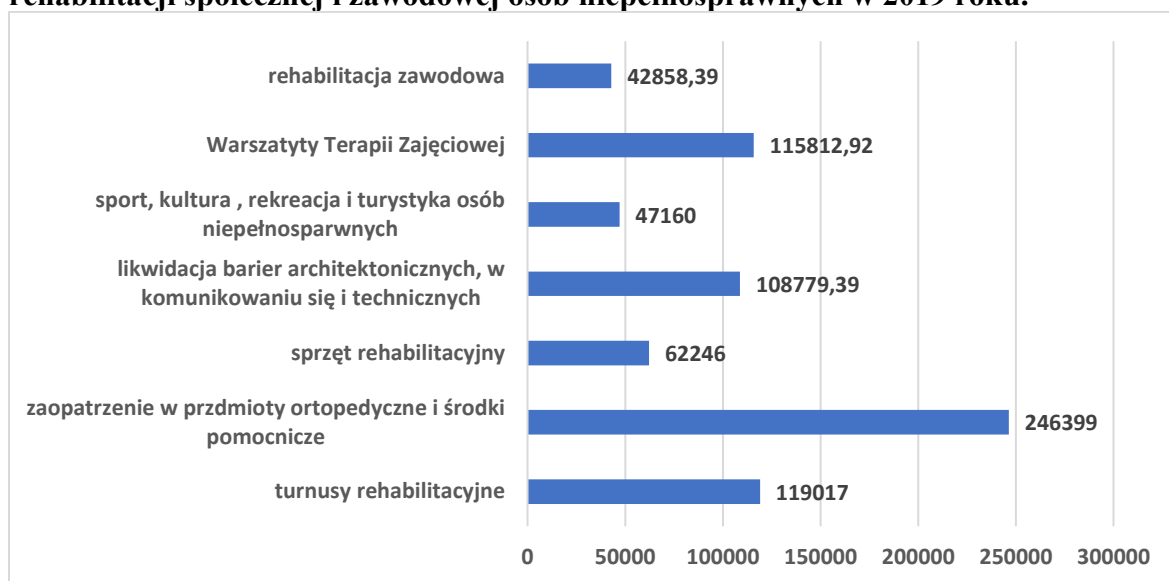
W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w ramach limitu środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatkowało kwotę w wysokości **1 784 588,70 zł** (o 184 364,92 zł więcej niż w roku poprzednim).



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Wykres 11. Wysokość środków PFRON wydatkowana na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w 2019 roku.



Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań finansowanych ze środków PFRON w 2019 roku

W ramach tych środków zrealizowano następujące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:

- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów – pomocą objęto łącznie 120 osób, tj. o 14 osób mniej niż w 2018 roku, przyznano dofinansowanie na kwotę 119 017 zł;
- dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – pomocą objęto 443 osoby, czyli o 68 osób mniej niż w roku poprzednim, na kwotę 246 399 zł;
- dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla dzieci i osób dorosłych – pomocą objęto 14 osób, tj. o 9 osób więcej niż w 2018 roku, wypłacono dofinansowanie na kwotę 62 246 zł;
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się – pomocą objęto łącznie 22 osoby (tj. o 5 osób więcej niż w roku poprzednim), w tym 3 osoby w ramach likwidacji barier architektonicznych, 16 osób w komunikowaniu się oraz 3 osoby w technicznych, wypłacono dofinansowanie w kwocie 108 779,39 zł;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – w ramach niniejszego zadania zorganizowano liczne imprezy kulturalne, rekreacyjne i turystyczne, w których w 2019 roku wzięło udział 216 osób niepełnosprawnych, w tym 38 dzieci (tj. o 45 osób mniej niż w roku poprzednim), w ramach zadania podpisano 14 umów z 8 organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 47 160 zł.

Tabela 32. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	90	134	120
dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	544	511	443
dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	10	5	14
dofinansowanie do likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się)	8	17	22
dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	344	261	216

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań finansowanych ze środków PFRON w 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych zrealizowano następujące zadania oraz wydatkowano na nie środki PFRON w łącznej wysokości **42 858,39 zł**, w tym:

- staże – 7 934, 63 zł;
- koszty szkoleń – 4 731,15 zł;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 27 000 zł;
- zwrot kosztów zatrudnionego pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu – 3 192,61 zł;
- adaptacja lub nabycie urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy – 0 zł.

Osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w ramach Warsztatu Terapii Zajęciowej w celu zdobycia samodzielności, umiejętności i kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Na terenie Powiatu Siedleckiego funkcjonują 2 Warsztaty Terapii Zajęciowej w Skórcu oraz w Kisielanach prowadzone przez Caritas Diecezji Siedleckiej.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W 2019 roku uczestnikami Warsztatu w Skórcu były osoby niepełnosprawne intelektualnie, chore psychicznie, z dysfunkcjami narządu ruchu i innymi chorobami sprzężonymi. Głównym celem placówki działającej od 2007 roku jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. Zajęcia odbywają się w sześciu pracowniach: tkacko-krawiecko-dziwiarskiej, plastycznej, gospodarstwa domowego, fryzjersko-kosmetycznej, multimedialno-muzycznej i techniczno-stolarskiej. Według stanu na koniec 2019 roku WTZ w Skórcu liczył 32 uczestników, w tym 31 niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Siedleckiego oraz 1 mieszkańca Miasta Siedlce.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Kisielanach rozpoczął swą działalność w 2014 roku. Wśród uczestników zajęć przeważają osoby niepełnosprawne intelektualnie, chore psychicznie, z dysfunkcjami ruchu i innymi chorobami sprzężonymi. Zajęcia odbywają się w sześciu pracowniach: gospodarstwa domowego, rękodziela artystycznego, multimedialnej, krawiecko-hafciarskiej, gospodarczo-technicznej, ogrodniczo-florystycznej. Według stanu na 2019 rok uczestnikami Warsztatu było 32 niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Siedleckiego.

Powiat Siedlecki w oparciu o wniosek Caritas Diecezji Siedleckiej złożył do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wystąpienie o przyznanie środków PRFON na realizację programu „Zajęcia klubowe w WTZ” w okresie od 1 lutego 2019 roku do 31 stycznia 2020 roku dla 10 osób niepełnosprawnych. Beneficjentami programu było: 6 osób niepełnosprawnych znajdujących się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób, których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ oraz 4 osoby niepełnosprawne, które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia. Na realizację programu Powiat Siedlecki uzyskał dofinansowanie w wysokości 48 000 zł, które zostało przekazane Warsztatom Terapii Zajęciowej.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach po raz kolejny realizowało pilotażowy program „Aktywny samorząd”. Na realizację programu „Aktywny samorząd” w roku 2019 w ramach dwóch transzy Powiat Siedlecki otrzymał z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środki finansowe w wysokości **186 850,71 zł**. W roku 2019 na realizację umów zawartych z osobami niepełnosprawnymi w ramach programu „Aktywny samorząd” wypłacono do końca roku **136 519,72 zł**, w tym w ramach Modułu I wypłacono **108 076,72 zł** oraz Modułu II **28 443 zł**.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

■ CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W ramach **Modułu I** - likwidacja barier utrudniających aktywizację zawodową i społeczną pomocą objęto 28 osób niepełnosprawnych. Zrealizowano następujące działania:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (1 osoba);
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (1 osoba);
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (9 osób);
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (4 osoby);
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (4 osoby);
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (5 osób);
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (1 osoba);
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby niepełnosprawnej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej - dziecka przebywającego w żłobku, przedszkolu lub pod inną tego typu opieką (3 osoby).

W ramach **Modułu II** - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym otrzymało 19 osób.

Zgodnie z programem współpracy Powiatu Siedleckiego z organizacjami pozarządowymi, w wyniku postępowania konkursowego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach zawarło 6 umów z następującymi organizacjami pozarządowymi, na które wydatkowano 45 000 zł:

- Caritas Diecezji Siedleckiej w zakresie prowadzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych dla mieszkańców Powiatu Siedleckiego, organizacji letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Siedleckiego, prowadzenia specjalistycznego punktu konsultacyjno-interwencyjnego działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców Powiatu Siedleckiego;
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w zakresie prowadzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych dla mieszkańców Powiatu;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- Fundacją „Żółty Latawiec” w zakresie organizacji i prowadzenia zajęć zmierzających do aktywizacji i integracji społecznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu Powiatu;
- Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Mgiełka” w zakresie organizacji i prowadzenia zajęć zmierzających do aktywizacji i integracji społecznej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z terenu Powiatu;
- Siedleckim Stowarzyszeniem Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimerera w zakresie prowadzenia domu pomocy społecznej dla osób z chorobą Alzheimerera i innymi chorobami otępiennymi oraz dla osób przewlekłe psychicznie chorych na terenie Powiatu.

UZAŁĘŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁷. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich, gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie Powiatu, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

¹⁷ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Rysunek 4. Pomoc w przypadku problemu uzależnień na terenie Powiatu Siedleckiego



Źródło: opracowanie własne

W 2019 roku z powodu alkoholizmu z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej korzystało łącznie 219 mieszkańców Powiatu, w tym najwięcej z gminy Kotuń - 51, z gminy Wiśniew – 41 oraz z gminy Skórzec – 32 rodzin.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z omawianego powodu łącznie we wszystkich gminach należących do Powiatu Siedleckiego, uległa spadkowi. Największy spadek spośród poszczególnych gmin odnotowany został w gminie Kotuń (45%), natomiast największy wzrost wystąpił w gminie Wiśniew (58%).

Tabela 33. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	9	10	4
gmina Korczew	6	3	3
gmina Kotuń	93	89	51
gmina Mokobody	8	7	3
gmina Mordy	25	21	26



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Paprotnia	3	3	7
gmina Przesmyki	26	21	17
gmina Siedlce	12	11	15
gmina Skórzec	39	40	32
gmina Suchożebry	14	14	14
gmina Wiśniew	26	19	41
gmina Wodynie	10	6	4
gmina Zbuczyn	19	13	10
łącznie	290	257	219

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących im uprawnień, działania.

Dane dotyczące działań GKRPA w gminach należących do Powiatu Siedleckiego podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z prezentowanych danych:

- w gminach Domanice i Korczew w 2019 roku członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie przeprowadzali rozmów z żadną osobą uzależnioną, ani z żadnym z członków rodziny osób uzależnionych. Na terenie tychże gmin nie podjęto także żadnych czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia, nie wystąpiono także do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego;
- na pierwszym miejscu pod względem liczby przeprowadzonych rozmów z osobami uzależnionymi znajduje się gmina Siedlce, w której członkowie GKRPA podjęli rozmowę z 45 uzależnionymi mieszkańcami, 31 członkami rodzin osób uzależnionych, podjęto czynności zmierzające do orzeczenia zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 6 osób oraz wobec takiej samej liczby osób wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie podjęcia leczenia odwykowego;
- na drugim miejscu w Powiecie Siedleckim znalazła się gmina Kotuń, gdzie w 2019 roku przeprowadzono rozmowy z 16 osobami uzależnionymi, podjęto czynności dotyczące orzecznictwa zastosowania obowiązku poddania się leczeniu



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

w placówce leczenia uzależnień wobec 16 osób, a względem 2 osób wystąpiono do sądu z wnioskiem do podjęcia leczenia odwykowego;

- w gminach Skórzec i Wiśniew w przedmiotowym roku przeprowadzono rozmowy z 4 osobami uzależnionymi, a w gminie Mordy z 3. Natomiast w gminach Paprotnia, Przesmyki i Suchożebry rozmowy zostały przeprowadzone z 1 osobą uzależnioną. Z taką samą liczbą członków rodzin osób uzależnionych rozmowy zostały przeprowadzone w gminie Paprotnia i Suchożebry;
- liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia w gminie Mordy wynosiła 1, w gminie Wiśniew 4, a w gminie Wodynie 2.

Tabela 34. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do Powiatu Siedleckiego wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

gmina	gmina Domanice		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	0	0
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	0	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	0	0
gmina	gmina Korczew		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	0
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0
gmina	gmina Kotuń		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	3	16



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	18	8	16
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	2
gmina	gmina Mordy		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	8	6	3
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	6	2
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	2	0	1
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	0	0
gmina	gmina Paprotnia		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	-	0	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	-	0	1
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	-	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	-	0	0
gmina	gmina Przesmyki		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	-	1	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	-	0	4
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	-	2	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	-	2	0
gmina	gmina Siedlce		
wyszczególnienie	2017	2018	2019



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	23	46	45
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	17	29	31
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	6
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	6	6
gmina	gmina Skórzec		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	12	4
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	3	2	2
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0
gmina	gmina Suchożebry		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	1	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	1	1
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0
gmina	gmina Wiśniew		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	3	4
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	11	3	4
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	2	3	4



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	2	2
gmina	gmina Wodynie		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	0	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	2
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	0	2
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	1
gmina	gmina Zbuczyn		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	13	4	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	18	8	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	0	4	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w 2019 roku nie działał w gminie Domanice, gminie Korczew, gminie Kotuń, gminie Przesmyki, gminie Suchożebry oraz gminie Wodynie. Wśród gmin wchodzących w obszar Powiatu Siedleckiego największą, łączną liczbę godzin czynne były dwa Punkty w gminie Zbuczyn – 296 godzin, a także Punkt działający w gminie Siedlce – 276 godzin.

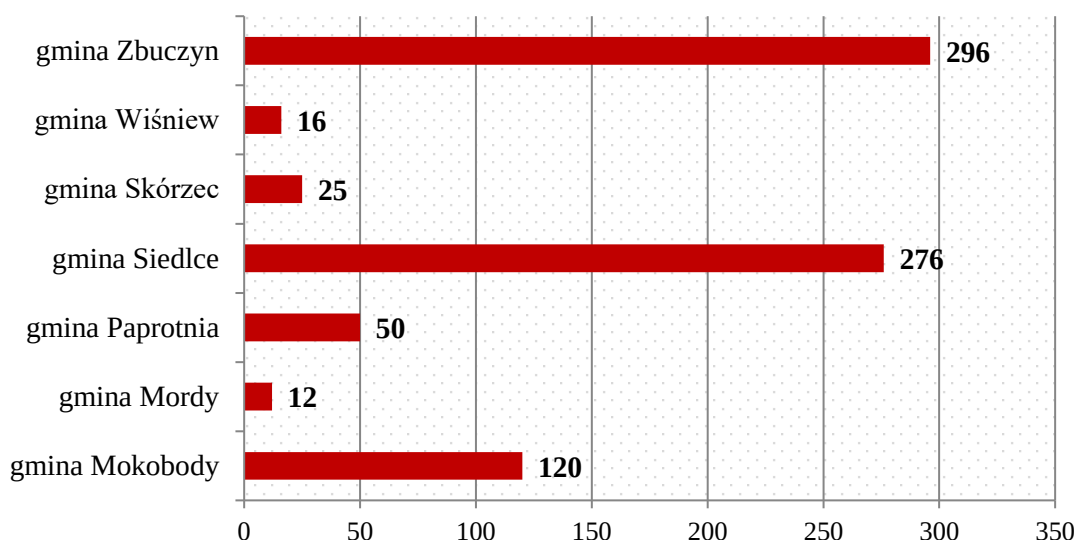
Spośród trzynastu gmin Powiatu Siedleckiego, w roku przedmiotowym Punkty Konsultacyjne zapewniające pomoc i wsparcie osobom uzależnionym, współuzależnionym, dzieciom z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osobom doznającym przemocy w rodzinie lub stosującym przemoc prowadziły swoją działalność w 7 gminach.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Wykres 12. Łączna liczba godzin, w których w 2019 roku czynne były Punkty Informacyjno- Konsultacyjne w gminach Powiatu Siedleckiego



Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019 rok

Na terenie Powiatu funkcjonuje kilka grup samopomocowych:

- w gminie Mordy: 1 grupa samopomocowa dla osób z problemem alkoholowym (AA);
- w gminie Skórzec: 1 grupa samopomocowa dla osób z problemem alkoholowym (AA), 1 dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon);
- w gminie Zbuczyn: 1 stowarzyszenie abstynenckie, 2 samopomocowe grupy dla osób z problemem alkoholowym (AA).

Profilaktyką zachowań ryzykownych zajmują się także Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W 2019 roku na terenie wymienionych gmin zostały poprowadzone następujące działania nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi:

- w gminie Domanice odbyły się jednorazowe prelekcje/pogadanki, w których wzięło udział 274 uczestników, na terenie Gminy w roku przedmiotowym nie prowadzono rekomendowanych programów profilaktycznych;
- w gminie Korczew została zorganizowana impreza plenerowa (nie będąca wydarzeniem sportowym), w której wzięło udział 180 uczestników. Na terenie gminy nie przeprowadzono rekomendowanych programów profilaktycznych;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- w gminie Kotuń odbyły się jednorazowe prelekcje/pogadanki profilaktyczne, w których uczestniczyło 132 uczestników, a także imprezy sportowe, które zgromadziły 219 uczestników. W 2019 roku gmina zorganizowała także kolonie z programem profilaktycznym dla 50 uczniów;
- w gminie Mokobody zorganizowano 3 wyjazdy profilaktyczne, w których łącznie uczestniczyło 79 uczniów, odbył się także piknik rodzinny oraz spektakl profilaktyczny, realizowano program dla dzieci i nauczycieli pn., *Zachowaj Trzeźwy Umysł*;
- w gminie Mordy przeprowadzono jednorazowe pogadanki/prelekcje profilaktyczne dla 130 uczestników, spektakle, w których wzięło udział 100 widzów, konkursy profilaktyczne oraz zorganizowano kolonie z programem zajęć profilaktycznych, w której wzięło udział 14 uczniów;
- w gminie Paprotnia poprowadzono jednorazowe prelekcje dla 150 uczestników, zorganizowano imprezę plenerową, w której wzięło udział 300 mieszkańców. W roku przedmiotowym zostały przeprowadzone imprezy sportowe z 80 uczestnikami;
- w gminie Przesmyki w 2019 roku zostały przeprowadzone programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 130 uczniów, 25 nauczycieli i 56 rodziców;
- w gminie Siedlce poprowadzono programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 794 uczniów, 10 nauczycieli i 65 rodziców. Przeprowadzono także programy z obszaru profilaktyki selektywnej dla młodzieży z grup ryzyka, w których uczestniczyło 21 uczniów i 2 rodziców. Wśród pozostałych działań profilaktycznych organizowanych na terenie gminy, należy wyszczególnić przeprowadzone prelekcje/pogadanki dla 1 906 uczestników, spektakle profilaktyczne dla 365 osób, imprezy plenerowe, w których wzięło udział 2 200 mieszkańców oraz konkursy. Zorganizowano także kolonie z programem profilaktycznym dla 60 uczniów;
- w gminie Skórzec zrealizowano program z obszaru profilaktyki uniwersalnej, w których wzięło udział 30 uczniów oraz 4 nauczycieli. Ponadto przeprowadzono jednorazowe prelekcje dla 50 uczestników, a także zorganizowano kolonie z programem profilaktycznym, w której uczestniczyło 58 uczniów;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- w gminie Suchożebry zrealizowano 1 program rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. Był to program pn. „Fantastyczne Możliwości”, poprowadzono także prelekcje dla 150 uczestników, zorganizowano imprezy plenerowe i konkursy artystyczne;
- w gminie Wiśniew zorganizowano imprezy sportowe, konkursy artystyczne, a także kolonie z programem profilaktycznym, w których wzięło udział 37 uczniów;
- w gminie Wodynie poprowadzono imprezy plenerowe, w których wzięło udział 400 uczestników;
- w gminie Zbuczyn realizowano programy profilaktyczne z obszaru profilaktyki uniwersalnej, w których wzięło udział 220 uczniów oraz 30 rodziców, ponadto przeprowadzono jednorazowe prelekcje, spektakle profilaktyczne, imprezy plenerowe oraz konkursy artystyczne. Zorganizowano także kolonie z programem zajęć profilaktycznych, w których wzięło udział 172 uczniów.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość sprzedanego na terenie Powiatu Siedleckiego alkoholu wyniosła łącznie 37 098 210,70 zł. W stosunku do roku poprzedniego, w 2019 roku łączna wartość sprzedanego alkoholu uległa zwiększeniu w gminach Kotuń, Mordy, Skórzec, Suchożebry, Wodynie oraz w gminie Zbuczyn. Na terenie pozostałych gmin odnotowany został spadek w zakresie łącznej wartości sprzedanego alkoholu, największa różnica jest widoczna w gminie Wiśniew.

Tabela 35. Łączna wartość sprzedanego na terenie Powiatu Siedleckiego alkoholu z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2019 (w złotych)

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	1 082 651,05	1 286 697,14	1 118 988,78
gmina Korczew	1 430 621,91	1 522 585,27	1 494 378,07
gmina Kotuń	4 291 269,19	4 718 711,00	5 130 530,53
gmina Mordy	2 689 601,00	3 012 122,00	3 221 380,00
gmina Paprotnia	688 196,72	754 181,34	675 230,00
gmina Przesmyki	-	630 490,00	580 814,84
gmina Siedlce	9 281 755,41	12 252 136,32	10 682 621,70
gmina Skórzec	1 256 079,04	2 760 932,62	3 174 512,00
gmina Suchożebry	2 224 714,00	2 314 619,00	3 260 837,00



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Wiśniew	2 087 485,00	1 974 482,97	45 181,00
gmina Wodynie	2 320 052,91	2 528 781,23	2 642 033,08
gmina Zbuczyn	3 259 944,61	3 252 681,00	3 577 325,00
łącznie	-	37 008 419,90	37 098 210,70

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019. W 2019 roku na terenie Powiatu największa, łączna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych znajdowała się w gminie Siedlce – 36, w gminie Zbuczyn – 33 oraz w gminie Kotuń – 27. Natomiast najmniejsza liczba punktów w roku przedmiotowym znajdowała się na terenie gminy Paprotnia – 6 i w gminie Przesmyki – 5. W stosunku do 2017 roku we wszystkich gminach dostrzegalny jest zrównoważony trend w zakresie liczby punktów. Widoczny spadek w ich ilości został odnotowany jedynie na terenie gminy Siedlce (o 23%) oraz w gminie Kotuń (o 18%).

Tabela 36. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	gmina Domanice		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	8	9	8
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	0	0	0
łącznie	8	9	8
gmina	gmina Korczew		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	10	10	10
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	6	6	6
łącznie	16	16	16
gmina	gmina Kotuń		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	25	22	21
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	8	6	6
łącznie	33	28	27
gmina	gmina Mordy		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	12	18	14



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	0	0	0
łącznie	12	18	14
gmina	gmina Paprotnia		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	6	7	5
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	2	0	0
łącznie	8	7	5
gmina	gmina Przesmyki		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	-	5	4
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	-	2	2
łącznie	-	7	6

gmina	gmina Siedlce		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	41	33	31
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	6	6	5
łącznie	47	39	36
gmina	gmina Skórzec		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	22	20	20
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	2	2	2
łącznie	24	22	22
gmina	gmina Suchożebry		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	18	17	16
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	1	2	2
łącznie	19	19	18
gmina	gmina Wiśniew		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	15	13	13
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	2	2	2
łącznie	17	15	15
gmina	gmina Wodynie		
wyszczególnienie	2017	2018	2019



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	9	13	13
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	3	2	2
łącznie	12	15	15
gmina	gmina Zbuczyn		
wyszczególnienie	2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	27	27	25
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	8	8	8
łącznie	35	35	33

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „*przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminach Powiatu Siedleckiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

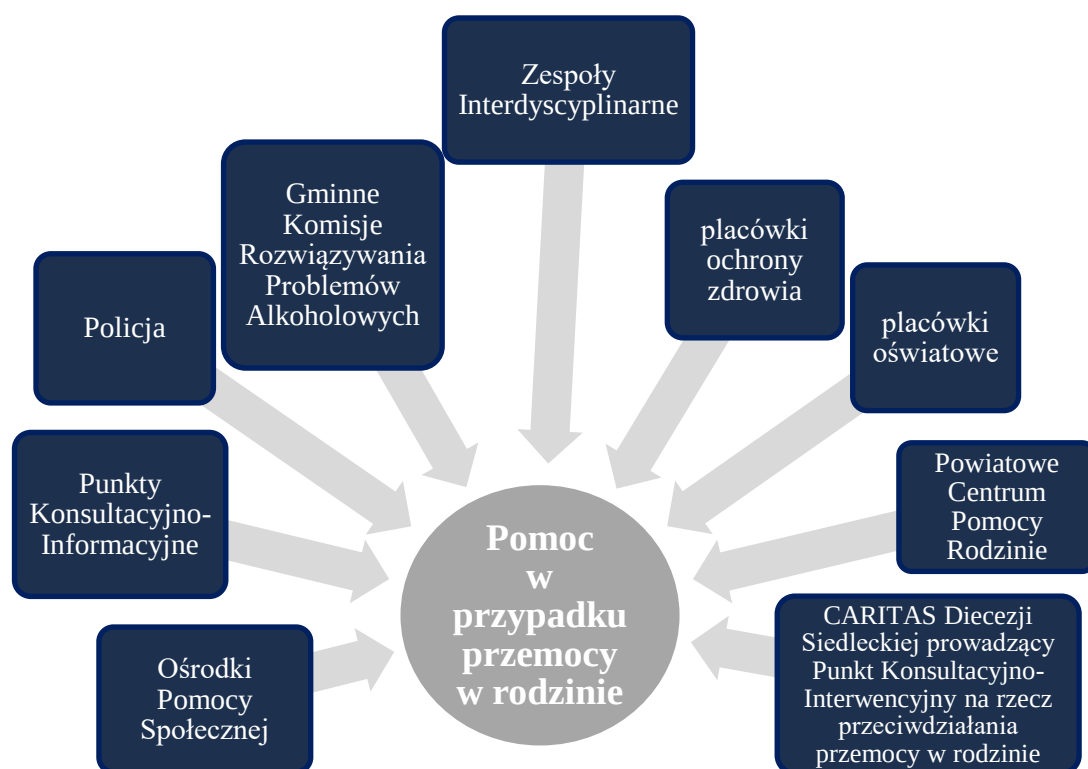
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie Powiatu Siedleckiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Rysunek 5. Pomoc w przypadku problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego



Źródło: opracowanie własne

W 2019 roku z pomocy ośrodków pomocy społecznej na terenie Powiatu Siedleckiego z powodu przemocy w rodzinie skorzystało łącznie 16 rodzin, w 2018 roku 39, natomiast w 2017 roku 56. W roku przedmiotowym największa liczba rodzin korzystająca z pomocy OPS z tego powodu zamieszkiwała gminę Paprotnia. Na przestrzeni ostatnich trzech lat odnotowany został znaczny spadek liczby rodzin zamieszkujących Powiat Siedlecki



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

i otrzymujących pomoc z tego powodu. Jest to związane z całkowitym spadkiem liczby rodzin zamieszkujących gminę Skórzec, które w poprzednich latach najliczniej otrzymywały pomoc z ośrodka pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy w rodzinie.

Tabela 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	4	2	2
gmina Korczew	2	2	1
gmina Kotuń	12	3	2
gmina Mokobody	1	0	0
gmina Mordy	0	0	1
gmina Paprotnia	0	0	9
gmina Przesmyki	4	0	0
gmina Siedlce	0	0	1
gmina Skórzec	30	31	0
gmina Suchożebry	3	0	0
gmina Wiśniew	0	0	0
gmina Wodynie	0	0	0
gmina Zbuczyn	0	1	0
łącznie	56	39	16

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Gmina Domanice

W 2019 roku wpłynęło 7 formularzy „Niebieskie Karty – A”, 3 zostały założone przez pracownika socjalnego GOPS, a 4 przez przedstawicieli Policji. W roku przedmiotowym powiadomiono Prokuraturę o złej sytuacji w przypadku 2 rodzin. W wyniku spraw rozpatrywanych przez Sąd Rejonowy w Siedlcach, jedna z osób stosująca przemoc domową została pozbawiona praw rodzicielskich, a druga została ukarana karą grzywny i zawieszeniem wyroku.

Gmina Korczew

W 2019 wszczęto 9 nowych procedur „Niebieskie Karty”, każda z nich została wszczęta przez służby policyjne. Wypełniono 1 formularz „Niebieskie Karty – C” oraz 2 formularze „Niebieskie Karty – D”. W roku przedmiotowym zakończono procedurę w 8 przypadkach, w tym 1 z powodu ustania przemocy, a 6 z powodu braku zasadności podejmowanych działań. W roku poprzednim wszczęto 12 nowych procedur, a zakończono 18.

Gmina Kotuń

W 2019 roku procedurą „Niebieskie Karty” objęto wsparciem 37 rodzin, do indywidualnej pracy z rodzinami zostało powołanych 18 grup roboczych, które spotkały się 119 razy. W roku przedmiotowym zakończono 24 procedury, w tym 15 z powodu zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy, a 9 z braku zasadności podejmowanych działań.

Gmina Mokobody

W 2019 roku na terenie Gminy monitorowano sytuację rodzinną w przypadku 10 wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

Gmina Paprotnia

W 2019 roku objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego było 11 rodzin, z których 3 rodziny było objętych także dozorem kurateli sądowej. W przedmiotowym roku wszczęto 4 procedury „Niebieskie Karty – A”. Podjęto decyzję o zakończeniu 3 „Niebieskich Kart” z powodu braku zasadności podejmowania dalszych działań. W roku poprzednim procedura została wszczęta w 5 nowych przypadkach oraz zakończona w takiej samej liczbie.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Gmina Przesmyki

W 2019 roku wszczęto 5 procedur „Niebieskie Karty”, kontynuowano 5 procedur z poprzednich lat. W ramach współpracy międzyinstytucjonalnej działaniami dotyczącymi przeciwdziałaniu przemocy zostało objętych 10 rodzin. W 4 przypadkach podjęto decyzję o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 roku wszczęto procedurę w 2 przypadkach, a zakończono w 5.

Gmina Siedlce

W 2019 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 26 formularzy „Niebieskie Karty-A” wszczynających procedurę, z których 1 sporządził pracownik socjalny, natomiast pozostałe zostały wszczęte przez funkcjonariuszy Policji. Grupy robocze odbyły łącznie 143 spotkania, sporządziły 20 „Niebieskie Karty - C” oraz 18 „Niebieskie Karty - D”. W przedmiotowym roku Zespół zakończył 34 procedury, w tym 11 z powodu ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy, natomiast 23 z powodu braku zasadności podejmowanych działań.

Gmina Suchożebry

W 2019 roku wszczęto 5 procedur „Niebieskie Karty”, wszystkie zostały sporządzone przez funkcjonariuszy Policji. W roku przedmiotowym powołano 1 grupę roboczą, która spotkała się 43 razy. Zakończono 6 procedur, z czego 3 na skutek zakończenia przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu oraz 3 w związku z brakiem zasadności podejmowanych działań.

Gmina Wiśniew

W 2019 roku odbyło się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 21 posiedzeń grup roboczych powołanych do pracy w indywidualnych przypadkach w związku z realizacją 7 procedur „Niebieskie Karty”.



CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Gmina Wodynie

W 2019 roku wszczęto 14 procedur „Niebieskie Karty”, kontynuowano 9 procedur z poprzednich lat. Wszystkie procedury zostały wszczęte przez Policję. W roku przedmiotowym sporządzono 12 formularzy „Niebieskie Karty – C” oraz 6 formularzy „Niebieskie Karty – D”. Zakończono 22 procedury na skutek ustania przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu.

Gmina Zbuczyn

W 2019 roku do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 27 formularzy „Niebieskie Karty – A”, w 6 przypadkach zostały wszczęte przez jednostki pomocy społecznej, a w 21 przez funkcjonariuszy Policji. Kontynuowano 19 procedur z lat ubiegłych. W roku przedmiotowym służby sporządziły 23 formularze „Niebieskie Karty – C” oraz 22 „Niebieskich Kart – D”. Odbyło się 80 spotkań grup roboczych, a zakończono 27 procedur.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 został przyjęty Uchwałą Nr XII/77/2015 Rady Powiatu Siedleckiego z dnia 30 października 2015 roku. Realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach, we współpracy z samorządami lokalnymi, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Siedleckim. Natomiast do celów szczegółowych należy:

- podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy,



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.¹⁸

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach mając na uwadze edukację społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie udostępniało w widocznych miejscach w siedzibie jednostki ulotki i materiały edukacyjne dotyczące:

- przemocy seksualnej wobec dzieci w ramach projektu realizowanego przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania „Prawa dla ofiar przemocy seksualnej: nowe podejście systemowe. Wszechstronne usługi informacyjne, szkolenia i działania”,
- przemocy w rodzinie rozpowszechnianej i propagowanej przez Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Mieszkańcy Powiatu Siedleckiego mieli możliwość skorzystania także z informacji dostępnych na stronie internetowej Centrum w zakresie zjawiska przemocy dotyczących aktualnego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Zainteresowani mogli również zapoznać się z Informatorem dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, Informatorem Powiatu Siedleckiego z zakresu przeciwdziałania przemocy, a także z informacjami o prowadzeniu specjalistycznego *Punktu konsultacyjno-interwencyjnego* działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców Powiatu Siedleckiego. Mieszkańcy Powiatu, u których wystąpił problem przemocy w rodzinie mogli skorzystać z pomocy psychologicznej oraz poradnictwa prawnego.

Czynności prowadzone przez Punkt konsultacyjno-interwencyjny ukierunkowane były na poprawę funkcjonowania życia rodzin i osób potrzebujących wsparcia specjalistycznego oraz poprawę jakości funkcjonowania w społeczeństwie osób doświadczających przemocy w rodzinie. Z usług specjalistów zatrudnionych w Punkcie korzystali mężczyźni, kobiety oraz dzieci z terenu Powiatu Siedleckiego.

¹⁸ Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 został przyjęty Uchwałą Nr XII/77/2015 Rady Powiatu Siedleckiego z dnia 30 października 2015 roku.



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

W okresie 15.02.2019 r. – 31.12.2019 r. z poradnictwa udzielanego w Punkcie skorzystało łącznie 38 osób, z czego 18 zasięgnęło konsultacji psychologicznej, z porad prawnych skorzystało 27 osób, a 2 osobom udzielono pomocy psychiatrycznej.

Uchwałą Nr XXV/149/2017 Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 24 lutego 2017 roku został przyjęty *Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego na lata 2017-2020*, którego głównym celem jest *zatrzymanie przemocy w rodzinie poprzez powstrzymanie sprawców przed jej stosowaniem w wyniku oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych*. Program był skierowany do 10 pełnoletnich mieszkańców Powiatu Siedleckiego, a w szczególności do:

- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków – w tym przypadku oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowej terapii,
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie, dotyczy to osób, które podjęły osobistą decyzję o uczestnictwie w programie, skierowanych w związku z jej kontaktem z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W 2019 roku nie wystąpiło wśród adresatów programu dostateczne zainteresowanie w zakresie uczestnictwa w poszczególnych formach wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Z tego powodu nie było możliwości realizacji działań korekcyjno-edukacyjnych na terenie Powiatu Siedleckiego.



BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania rodziny.

Na poziomie gmin główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Poniższa tabela prezentuje liczbę udzielonych rodzinom świadczeń w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego z podziałem na liczbę dzieci w tych rodzinach w 2019 roku. Jak wynika z przedstawionych danych, w gminie Zbuczyn przyznano największą ilość świadczeń, ich liczba wynosiła 29 373, a największą część beneficjentów stanowiły rodziny z czworgiem lub więcej dzieci. W gminie Wodynie również, największą ilość świadczeń otrzymały rodziny mające czworo i więcej dzieci. W gminie Siedlce pomocy w formie świadczeń udzielono najwięcej rodzinom z trójką dzieci, natomiast w gminie Korczew



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

z dwojgiem dzieci. Prezentowane dane pokazują, że najmniejszą liczbę świadczeń przyznano rodzinom zamieszkującym gminę Skórzec – ich liczba wynosiła 99.

Tabela 38. Liczba świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w gminach Powiatu Siedleckiego w 2019 roku

typ rodzin	jedno dziecko	dwoje dzieci	troje dzieci	czworo i więcej dzieci	łącznie
gmina Domanice	387	1 045	2 141	1 939	5 512
gmina Korczew	1598	6 611	3 397	4 512	16 118
gmina Kotuń	176	1 060	181	12	1 429
gmina Mokobody	759	4 323	2 078	2 807	9 967
gmina Mordy	508	2 955	3 880	3 214	10 557
gmina Paprotnia	378	998	1 198	2 836	5 410
gmina Przesmyki	647	1 840	1 466	3 268	7 221
gmina Siedlce	1 064	7 879	12 384	5 090	26 417
gmina Skórzec	9	43	18	29	99
gmina Suchożebry	4	0	196	0	200
gmina Wiśniew	544	5 654	4 474	8 826	19 498
gmina Wodynie	807	5 033	5 451	11 283	22 574
gmina Zbuczyn	1 117	9 205	8 097	10 954	29 373

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń najwięcej osób skorzystało w gminie Siedlce – 83 świadczeniobiorców oraz w gminie Mordy – 49 osób. Warto zwrócić uwagę na to, że w ostatnich latach liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego ulegała zmniejszeniu, największy spadek dostrzegalny był w gminie Siedlce (31%). Wyjątek stanowi gmina Korczew, w której odnotowano niewielki wzrost w tym zakresie.

Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu Siedleckiego

wyszczególnienie	2017	2018	2019
	liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego
gmina Domanice	18	17	15
gmina Korczew	26	27	28



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Kotuń	48	42	37
gmina Mokobody	26	23	21
gmina Mordy	55	52	49
gmina Paprotnia	12	10	10
gmina Przesmyki	10	10	9
gmina Siedlce	121	107	83
Gmina Skórzec	44	41	43
gmina Suchożebry	37	34	33
gmina Wiśniew	28	24	17
gmina Wodynie	22	15	9
gmina Zbuczyn	58	50	39

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego**, jako powód udzielania pomocy i wsparcia z Ośrodka Pomocy Społecznej, znajdowała się w gminie Wiśniew na pierwszym miejscu pod względem liczby korzystających rodzin z pomocy społecznej, w gminie Kotuń uplasowała się na drugim miejscu, natomiast w gminie Wodynie na trzecim. W przedmiotowym roku łącznie **400 rodzin** zamieszkujących wszystkie gminy Powiatu Siedleckiego, korzystało z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa spadkowi w większości gmin Powiatu Siedleckiego. Łączna liczba świadczeniobiorców w ciągu ostatnich trzech lat kształtowała się na zróżnicowanym poziomie. W 2017 roku wynosiła 390, w kolejnym roku wzrosła do 456, a w 2019 roku spadła do 400. Rozpatrując liczbę rodzin, którym udzielona została pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Siedleckiego można stwierdzić, że w stosunku do 2017 roku w gminie Wiśniew oraz w gminie Kotuń nastąpił zauważalny wzrost liczby rodzin (kolejno 35% i 16%). Z kolei znaczny spadek świadczeniobiorców, wynoszący 52% został odnotowany w gminie Przesmyki.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 40. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	7	8	13
gmina Korczew	9	9	5
gmina Kotuń	127	182	147
gmina Mokobody	14	13	12
gmina Mordy	17	16	16
gmina Paprotnia	4	6	6
gmina Przesmyki	23	19	11
gmina Siedlce	11	12	9
gmina Skórzec	51	56	31
gmina Suchożebry	20	19	17
gmina Wiśniew	55	59	74
gmina Wodynie	25	36	42
gmina Zbuczyn	27	21	17
łącznie	390	456	400

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 t.j. z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2019 roku na terenie całego Powiatu Siedleckiego pracowało 12 asystentów rodziny, w tym 2 w gminie Skórzec i po 1 w pozostałych gminach. Wyjątek stanowi gmina Korczew i gmina Paprotnia, w których w roku przedmiotowym nie był zatrudniony żaden asystent rodziny. W omawianym roku, asystenci rodziny zatrudnieni w gminnych ośrodkach pomocy społecznej obejmowali wsparciem łącznie 138 rodzin z Powiatu Siedleckiego, w tym kolejno najwięcej rodzin z gminy Skórzec – ich liczba wynosiła 21, z gminy Siedlce – 19 rodzin oraz z gminy Wiśniew- 15.

W stosunku do 2017 roku:

- w gminach Kotuń, Zbuczyn i Skórzec, liczba rodzin objętych pomocą asystenta spadła kolejno o 37%, 29% i 28%;



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- w gminach Domanice, Mordy, Siedlce, Suchożebry, Wiśniew i Wodynie liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 41. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin
gmina Domanice	1	11	1	11	1	10
gmina Korczew	1	5	1	4	0	0
gmina Kotuń	1	16	1	14	1	10
gmina Mokobody	1	10	1	12	1	9
gmina Mordy	1	12	1	10	1	13
gmina Paprotnia	0	0	0	0	0	0
gmina Przesmyki	0	0	1	4	1	3
gmina Siedlce	1	17	1	17	1	19
gmina Skórzec	2	29	2	22	2	21
gmina Suchożebry	1	11	1	12	1	13
gmina Wiśniew	1	16	1	13	1	15
gmina Wodynie	1	13	1	12	1	13
gmina Zbuczyn	1	17	1	14	1	12

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Rodziny z terenu Powiatu Siedleckiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Stoku Lackim.

Zorganizowaną działalność w celach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie placówki wsparcia dziennego prowadzi na terenie gmin Powiatu Siedleckiego m.in. Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce działające w gminie Skórzec i gminie Domanice¹⁹ Na terenie niemal wszystkich gmin działają świetlice wiejskie oferujące działalność edukacyjną i wychowawczą.

¹⁹ Zgodnie z danymi zawartymi na stronie internetowej <https://wioskisos.org/lokalizacje/>



PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2019 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 t.j. z późn. zm.) *system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.*

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych zgodnie z wyżej cytowaną ustawą należy do zadań własnych powiatu. Zadania określone w ww. ustawie starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Kontrolę nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze sprawuje Zarząd Powiatu.

Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. Może być także ustanowiona dla dziecka niedostosowanego społecznie. W wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

W roku 2019 w Powiecie Siedleckim łącznie funkcjonowały 53 rodziny zastępcze, w tym 34 rodziny spokrewnione, 14 rodzin niezawodowych (1 rodzina w IV kwartale 2019 r. została przekształcona w zawodową rodzinę zastępczą) oraz 4 rodziny zawodowe, w których przebywało łącznie 72 dzieci.

W omawianym roku powstało 6 nowych rodzin zastępczych (2 spokrewnione, 3 niezawodowe oraz 1 zawodowa), w których umieszczono 9 dzieci. W przedmiotowym roku zostało rozwiązanych 9 rodzin zastępczych (6 spokrewnionych oraz 3 niezawodowe, z których 1 została przekształcona w zawodową rodzinę zastępczą). Natomiast rodzinną pieczę zastępczą opuściło 13 dzieci lub pełnoletnich wychowanków.



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na dzień 31.12.2019 r. w Powiecie Siedleckim funkcjonowało 45 rodzin, w tym 29 rodzin zastępczych spokrewnionych, 12 niezawodowych oraz 4 zawodowe. Najwięcej rodzin pełniło funkcję rodzinnej pieczy zastępczej na terenie gminy Siedlce - 10 oraz gminy Kotuń – 7. Najmniejsza liczba rodzin zastępczych występowała na terenie gminy Mordy i Wodynie - było ich 3, w gminie Wiśniew – 2, a na terenie gmin Domanice, Mokobody, Paprotnia oraz Suchożebry funkcjonowała 1 rodzina.

Tabela 42. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie poszczególnych gmin według stanu na dzień 31.12.2019 r.

Gmina	Liczba dzieci	Liczba RZ spokrewnionych	Liczba RZ niezawodowych	Liczba RZ zawodowych	Łączna liczba RZ
gmina Domanice	3	1	1	0	2
gmina Skórzec	8	6	0	0	6
gmina Korczew	1	1	0	0	1
gmina Kotuń	14	3	1	3	7
gmina Mokobody	1	1	0	0	1
gmina Mordy	3	2	1	0	3
gmina Paprotnia	3	0	0	1	1
gmina Przesmyki	7	4	1	0	5
gmina Siedlce	10	6	4	0	10
gmina Suchożebry	1	0	1	0	1
gmina Wiśniew	3	1	1	0	2
gmina Wodynie	3	2	1	0	3
gmina Zbuczyn	4	2	1	0	3
łącznie	61	29	12	4	45

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach za 2019 rok

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji pieczy zastępczej zawodowej, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny umowę o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej zawodowej”. Umowy zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Siedleckiego na lata 2017-2019 przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Siedlcach nr XXV/150/2017 z dnia 24 lutego 2017 roku zakładał utworzenie w 2019 roku 2 rodzin zastępczych zawodowych. W roku przedmiotowym aneksowano 1 umowę w zakresie przedłużenia terminu na kolejne 4 lata tj. do 2023 roku z rodziną zastępczą zawodową pełniącą wcześniej wymienioną funkcję na terenie Powiatu Siedleckiego oraz zawarto 1 umowę o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej na okres 4 lat tj. 2019-2023.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.03.2018 roku w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej od dnia 01.06.2018 roku rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje świadczenie w kwocie nie niższej niż:

- **694 zł** - dla dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- **1 052 zł** - dla dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Ponadto, rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje świadczenie w kwocie nie niższej niż **211 zł miesięcznie**²⁰.

Starosta może również przyznać rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,

²⁰ Od dnia 1 czerwca 2021 roku, w związku z waloryzacją świadczeń, wysokość kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka wynosi zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 roku w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P.2021.282)



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- jednorazowe lub okresowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową. Starosta jest zobowiązany przyznać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2 oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto rodzinie zastępczej zawodowej starosta może przyznać raz do roku świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Wyplata świadczeń rodzinom zastępczym funkcjonującym na terenie Powiatu Siedleckiego stanowi jeden z celów integralnej części założeń Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2017-2019.

Poniższa tabela przedstawia wysokość świadczeń wypłaconych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach rodzinom zastępczym w 2019 roku.

Tabela 43. Wysokość świadczeń wypłacona rodzinom zastępczym w 2019 roku

Rodzaj przyznanej pomocy	Kwota
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, w tym: • pomoc wypłacona na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Siedleckiego, a pochodzących z terenu innych powiatów: 248 150,47 zł • pomoc wypłacona na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Siedleckiego, pochodzących z terenu naszego powiatu: 391 006,21 zł	639 156,68 zł
Jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	9 400,00 zł
Dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności	21 633,89 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	2 500,00 zł



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	5 180,00 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	3 750,00 zł
Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych	92 500,00 zł
RAZEM	774 120,57 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach za 2019 rok

Ponadto od dnia 1 kwietnia 2016 roku rodzinom zastępczym na każde umieszczone dziecko do ukończenia 18 r.ż. przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł miesięcznie, który w całości finansowany jest z dotacji celowej z budżetu państwa.

W okresie od 01.01.2019 roku do 31.12.2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach wydało 61 decyzji przyznających prawo do dodatku wychowawczego i wypłaciło 677 świadczeń dla 68 dzieci przebywających w rodzinie zastępczej na terenie Powiatu Siedleckiego na łączną kwotę 334 663,88 zł.

Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu Siedleckiego wychowujące dzieci w wieku do 18 roku życia oraz w których zgodnie z art. 37 ust. 2 ww. ustawy pozostają osoby pełnoletnie są objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności: udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej, przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku, pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu, zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej, zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej obejmowali wsparciem 48 rodzin zastępczych, w których przebywało 64 dzieci. W trakcie trwania roku z uwagi na rotację rodzin zastępczych koordynatorzy łącznie objęli wsparciem 52 rodziny zastępcze (34 rodziny to rodziny spokrewnione, 14 rodzin to rodziny niezawodowe, w tym



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

■ CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1 rodzina w IV kwartale 2019 r. została przekształcona w zawodową rodzinę zastępczą i 4 rodziny zawodowe). W rodzinach tych przebywało łącznie 71 dzieci i pełnoletnich wychowanków. Na dzień 31.12.2019 roku objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej było 44 rodziny zastępcze, w których przebywało 60 dzieci. W trakcie roku sprawozdawczego 1 rodzina zastępcza niezawodowa, w której na mocy obowiązujących przepisów przebywa pełnoletni wychowanek zrezygnowała ze wsparcia koordynatora z uwagi na funkcjonowanie rodziny zastępczej na wysokim poziomie, nie wymagającym dodatkowego wsparcia z zewnątrz.

Zgodnie z art. 129 ustawy w roku 2019 zorganizowano 46 posiedzeń zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (zwanym dalej „zespołem”), na których dokonano 155 ocen 64 dzieci. Posiedzenia zespołu odbyły się w celu: ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowania planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej. Ww. posiedzenia odbyły się z udziałem: rodziny zastępczej, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawiciela Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach, psychologa, pedagogów szkolnych, asystenta rodziny (w przypadku, gdy rodzice biologiczni zostali objęci wsparciem asystenta), przedstawicieli oświaty, kuratorów sądowych (w przypadku gdy, rodzina objęta jest nadzorem kuratora), dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, (jeżeli ich wiek i stopień dojrzałości na to pozwalały), rodzice dziecka, (z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej) oraz inne osoby i instytucje oświatowe oraz organizacje społeczne statutowo zajmujące się problematyką rodziny i dziecka a także inne osoby bliskie dziecku.

W roku 2019 dokonano ocen 22 rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Zgodnie z art. 134 ust. 1 ustawy pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.



■ CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje z sądem oraz informuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwy sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka.

W 2019 roku przygotowano i przekazano zgodnie z właściwością do Sądu informacje o całokształcie sytuacji osobistej, zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej 64 dzieci oraz sytuacji 47 rodzin dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

W sytuacji wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej sprawowanej w formie placówki opiekuńczo - wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego lub rodzinnego.

Zgodnie z § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku „w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej” (Dz. U. z 2011 r. Nr 292 poz.1720) do placówki dziecko kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce pobytu dziecka. Jeżeli powiat nie może skierować dziecka do placówki opiekuńczo - wychowawczej lub z powodu braku miejsca w placówce opiekuńczo - wychowawczej na jego terenie, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki opiekuńczo - wychowawczej.

Na terenie Powiatu Siedleckiego instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest poprzez funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego: „Dom na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach-Żmichach” oraz „Dom nad Liwcem w Kisielanach-Żmichach”, który rozpoczął działalność od dnia 01.10.2019 r.

Na dzień 31.12.2019 r. w powyższych placówkach przebywało łącznie 31 dzieci,

- w Domu na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach – Żmichach **15** dzieci z terenu Powiatu Siedleckiego,
- w Domu nad Liwcem w Kisielanach – Żmichach **16** dzieci z terenu innych powiatów (4 z powiatu sokołowskiego, 8 z Miasta Siedlce, 2 z powiatu garwolińskiego oraz 2 z powiatu grójeckiego).



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 44. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z podziałem na wiek - stan na dzień 31.12.2019 r.

Liczba dzieci w wieku	0 – 6 r. ż	7 – 13 r. ż	14 – 17 r. ż	18 – 24 r. ż	Razem
Dom na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach-Żmichach	3	5	4	3	15
Dom nad Liwcem w Kisielanach-Żmichach	1	4	8	3	16
Ogółem	4	9	12	6	31

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

Od 1 lipca 2019 roku zgodnie z art. 113a ustawy, na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjno-terapeutycznego, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, składany w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce położenia placówki lub ośrodka, na każde umieszczone w tych placówkach dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia przysługuje dodatek wychowawczy w wysokości świadczenia wychowawczego określonego przepisami ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, tj. 500 zł miesięcznie.

W przedmiotowym roku wypłacono dodatek wychowawczy dla 30 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Siedleckiego w wysokości 81 376,88 zł. Łącznie wypłacono 166 świadczeń.

Ponadto na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U. 2018 r. poz. 1061) w 2019 roku wypłacono niniejsze świadczenie w kwocie 300 zł (na dziecko) dla 79 dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Siedleckiego w wysokości 23 700 zł.

Zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko: rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza zawiera z powiatem właściwym porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków. W 2019 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów umieszczonych było 7 wychowanków pochodzących z terenu Powiatu Siedleckiego.

Usamodzielnienie to długotrwały i wieloaspektowy proces wychowawczy mający na celu wchodzenie wychowanka w dorosłe życie oraz w integrację ze środowiskiem.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

■ CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności osoba usamodzielniana wspólnie z opiekunem procesu usamodzielnienia przy wsparciu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej opracowuje indywidualny program usamodzielnienia. Program określa zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem procesu usamodzielnienia, a także sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Posiadanie zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie, indywidualnego programu usamodzielnienia jest warunkiem przyznania osobie usamodzielnianej pomocy w w/w zakresie. Ważną rolę w procesie usamodzielnienia wychowanków odgrywają opiekunowie procesu usamodzielnienia. Funkcję tę może sprawować osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo – wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, bądź inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Opiekun procesu usamodzielnienia wspiera wychowanka, motywuje do aktywności, pomaga w rozwiązywaniu problemów, współpracuje z rodziną wychowanka oraz środowiskiem lokalnym.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach wspierają wychowanków, pomagają w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów, załatwianiu spraw urzędowych oraz współpracują ze szkołami, do których uczęszczają. Ponadto współuczestniczą w przygotowaniu indywidualnych programów usamodzielnienia oraz ich modyfikacji, a także monitorują realizację procesu usamodzielnienia. W zakresie zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach znajduje się także przyznawanie pomocy pieniężnej oraz rzeczowej osobom usamodzielnianym:

1. pomoc na kontynuowanie nauki: 526 zł miesięcznie,
2. pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana w kwocie nie niższej niż 1 577 zł – jednorazowo, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności przysługuje pomoc w wysokości nie niższej niż 3 154 zł,
3. pomoc na usamodzielnienie:



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną nie mniej niż **3 470 zł**, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo - terapeutyczną:

- nie mniej niż 6 939 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat;
- nie mniej niż 3 470 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat;
- nie mniej niż 1 735 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej niż przez okres roku²¹.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach udzieliło pomocy w powyższym zakresie **30** osobom usamodzielnianym z rodzinnej pieczy zastępczej. Wyplacono **256** świadczeń z tytułu pomocy na kontynuowanie nauki, przyznano **1** pomoc na usamodzielnienie oraz wypłacono **1** osobie usamodzielnianej pochodzącej i pozostającej na terenie Powiatu Siedleckiego pomoc na zagospodarowanie. Ponadto w roku przedmiotowym wypłacono **4** osobom usamodzielnianym z instytucjonalnej pieczy zastępczej **37** świadczeń w zakresie pomocy na kontynuowanie nauki. Wymienione formy pomocy mają na celu wsparcie procesu usamodzielnienia osób z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ponadto osobom usamodzielnianym zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. W 2019 roku wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej mieli możliwość korzystania na terenie Powiatu Siedleckiego z nieodpłatnej pomocy prawnej dostępnej w 3 punktach, które znajdowały się w Starostwie Powiatowym Siedlcach, Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Mordach oraz w Gminnym Ośrodku Kultury w Wodyniach. Pomoc psychologiczna udzielana była zgodnie z występującymi potrzebami.

²¹ Od dnia 1 czerwca 2021 roku, w związku z waloryzacją świadczeń, wysokość pomocy dla osoby usamodzielnianej wynosi zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 10 marca 2021 roku w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P.2021.282)



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Działania na rzecz osób usamodzielnianych realizowane są również zgodnie z założeniami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Siedleckim na lata 2020-2022.²²

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem społeczności lokalnej.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 17,4% wszystkich mieszkańców Powiatu Siedleckiego, co oznacza wzrost w stosunku do 2017 roku o 1,1 pp. Największy odsetek seniorów jest w gminie Siedlce (31,6%), natomiast najmniejszy w gminie Domanice (4,7%).

Tabela 45. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Siedleckim i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	4,6	4,7	4,7
gmina Korczew	7,1	6,9	6,9
gmina Kotuń	16,2	16,4	16,5
gmina Mokobody	10,0	10,1	10,2

²² Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Siedleckim na lata 2020-2022 przyjęty Uchwałą Rady Powiatu w Siedlcach nr XIV/92/2020 z dnia 22 maja 2020 roku



CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

gmina Mordy	12,9	13,1	13,5
gmina Paprotnia	5,1	5,0	5,0
gmina Przesmyki	7,9	7,9	8,1
gmina Siedlce	29,0	30,5	31,6
gmina Skórzec	12,3	12,6	12,7
gmina Suchożebry	9,3	9,4	9,5
gmina Wiśniew	9,5	9,8	9,9
gmina Wodynie	9,0	9,2	9,3
gmina Zbuczyn	18,4	18,6	18,8
Powiat Siedlecki	16,2	16,8	17,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej we wszystkich gminach Powiatu Siedleckiego wyniosła w 2019 roku - 353. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest wzrost łącznej liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w Powiecie. W stosunku do 2017 roku w gminach Kotuń, Siedlce, Skórzec, Wiśniew oraz Zbuczyn nastąpił zauważalny wzrost liczby osób, które ukończyły 60 rok życia i korzystały z pomocy OPS. Na terenie pozostałych gmin Powiatu Siedleckiego liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej utrzymywała się na względnie stałym poziomie lub w nieznacznym stopniu zmalała.

Tabela 46. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	12	5	8
gmina Korczew	14	11	10
gmina Kotuń	37	64	66
gmina Mokobody	26	17	16
gmina Mordy	26	24	24
gmina Paprotnia	5	6	8
gmina Przesmyki	5	8	4
gmina Siedlce	43	35	57
gmina Skórzec	20	26	31
gmina Suchożebry	19	21	24
gmina Wiśniew	14	21	21
gmina Wodynie	16	15	22
gmina Zbuczyn	37	56	63



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

łącznie	274	309	353
---------	-----	-----	-----

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku łącznie we wszystkich gminach Powiatu Siedleckiego przyznano 184 zasiłki pielęgnacyjne osobom, które ukończyły 75 lat. Liczba zasiłków przyznawanych osobom po 75 roku życia łącznie we wszystkich gminach Powiatu Siedleckiego w porównaniu do 2018 roku wzrosła aż o 11%.

Tabela 47. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach Powiatu Siedleckiego

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	12	1	0
gmina Korczew	24	13	12
gmina Kotuń	24	28	33
gmina Mokobody	0	2	22
gmina Mordy	50	36	36
gmina Paprotnia	12	12	12
gmina Przesmyki	0	0	0
gmina Siedlce	24	24	9
gmina Skórzec	0	0	0
gmina Suchożebry	12	12	12
gmina Wiśniew	12	12	12
gmina Wodynie	5	14	24
gmina Zbuczyn	12	12	12
łącznie	182	166	184

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Pomocy Społecznej opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej lub z budżetu publicznego.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że w stosunku do lat poprzednich Ośrodki Pomocy Społecznej w większości gmin ponosiły odpłatność za pobyt w DPS coraz większej liczby osób. Wyjątek stanowi gmina Kotuń i gmina Mordy, w których zmniejszyła się liczba osób przebywających w DPS oraz gmina Przesmyki, z której żaden mieszkaniec nie przebywał w domu pomocy społecznej w ciągu ostatnich trzech lat. Na terenie Powiatu Siedleckiego funkcjonują dwa prowadzone przez Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera Domy Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych, głównie z chorobą Alzheimera i innymi zespołami otępiennymi - Dom Pomocy dla Osób z Chorobą Alzheimera w Ptaszkach w gminie Mordy oraz jego filia w Kukawkach w gminie Przesmyki. W 2019 roku w DPS w Ptaszkach przebywało 26 pensjonariuszy, a w filii w Kukawkach było ich 25.

Tabela 48. Odpłatność poszczególnych gmin Powiatu Siedleckiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Domanice	5	4	4
gmina Korczew	2	2	4
gmina Kotuń	12	13	9
gmina Mokobody	3	3	3
gmina Mordy	17	10	9
gmina Paprotnia	1	2	2
gmina Przesmyki	0	0	0
gmina Siedlce	16	17	18
gmina Skórzec	7	8	8
gmina Suchożebry	2	2	5
gmina Wiśniew	2	2	3
gmina Wodynie	1	2	1
gmina Zbuczyn	9	11	11
łącznie	77	76	76

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Od 1 stycznia 2018 roku na terenie 5 gmin Powiatu Siedleckiego realizowany jest projekt pt. „Dobra pora na aktywnego seniora” dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Działanie 9.2. Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, Poddziałanie 9.2.1. Zwiększenie dostępności usług



Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

społecznych. Projekt realizowany jest w partnerstwie przez gminy: Zbuczyn (lider), Siedlce, Skórzec, Wiśniew i Kotuń. Realizatorami projektu są Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, a jego główny cel stanowi zwiększenie dostępu do usług społecznych osobom starszym w wieku poprodukcyjnym zamieszkującym na terenie jednej z pięciu gmin Powiatu Siedleckiego zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez udział w zajęciach Klubu Seniora. W związku z udziałem w projekcie, w każdej z gmin został utworzony Lokalny Klub Seniora. W ramach prowadzonych Klubów realizowane są programy prozdrowotne, edukacyjne oraz programy aktywności społecznej.

PRZESTĘPCZOŚĆ

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba wszczętych postępowań w poszczególnych kategoriach przestępstw na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019. W 2017 roku wszczęto łącznie 1 202 postępowania, w 2018 roku o 3% więcej, z kolei w 2019 roku liczba wszczętych postępowań zmalała do 1 120. Na pierwszym miejscu pod względem liczby wszczętych postępowań znalazło się przestępstwo przeciwko mieniu (662), na drugim miejscu przeciwko rodzinie i opiece (147), natomiast na trzecim przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji oraz przestępstwa drogowe (118).

Tabela 49. Liczba wszczętych postępowań w poszczególnych kategoriach na terenie KMP Siedlce w latach 2017-2019

kategoria wszczętego postępowania	2017	2018	2019
drogowe	128	106	118
przeciwko życiu i zdrowiu	51	99	33
przeciwko mieniu	726	642	662
przeciwko wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	48	54	42
przeciwko rodzinie i opiece	110	224	147
przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	139	114	118
łącznie	1 202	1 239	1 120

Źródło: <http://bdl.stat.gov.pl/>

Poniższy wykres prezentuje wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Komendę Miejską Policji w Siedlcach w latach 2017-2019. Z prezentowanych danych wynika, iż największa wykrywalność przestępstw miała miejsce

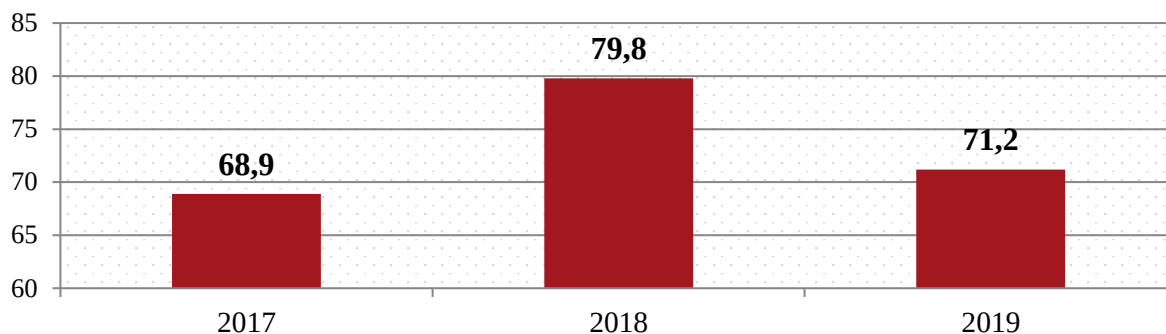


*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

■ CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

w 2018 roku – wówczas wskaźnik wykrywalności wynosił 79,8%. W kolejnym roku został odnotowany jego spadek o 8,6 pp.

Wykres 13. Wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019 (w procentach)



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Policja poza ściganiem sprawców przestępstw i wykroczeń, realizuje także zadania w obszarze profilaktyki społecznej. W ramach tego prowadzi systematyczną współpracę z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi, samorządami, stowarzyszeniami, związkami funkcjonującymi na terenie całego Powiatu Siedleckiego.

W omawianych latach policjanci przeprowadzali prelekcje dot. aktualnych zagrożeń jak i szkolenia ukierunkowane na poszczególne zagadnienia i grupy docelowe. Podczas licznych spotkań podkreślany był aspekt m.in.: oszustw wobec seniorów, spożywania substancji psychoaktywnych oraz konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych jakie się z tym wiążą.

Policjanci prowadzili również działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym realizowane poprzez propagowanie właściwego zachowania wszystkich uczestników ruchu drogowego.

Poza prelekcjami i szkoleniami funkcjonariusze systematycznie uczestniczą w różnego rodzaju festynach i imprezach sportowo-kulturalnych. Każde spotkanie jest okazją do przekazania niezbędnych informacji, czy też rad dotyczących właściwego bezpiecznego zachowania i unikania zagrożeń życia codziennego. Działalność profilaktyczna Siedleckiej Policji prowadzona jest z wykorzystaniem strony internetowej oraz komunikatorów społecznościowych. Medium te służy nie tylko przekazywaniu relacji z przeprowadzonych



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

działań, ale też kierowaniu ostrzeżeń i wskazywaniu właściwych postaw wobec realnych zagrożeń życia społecznego.

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu Strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

MOCNE STRONY

1. Atrakcyjność powiatu pod względem przyrodniczym.
2. Dogodne połączenie komunikacyjne z aglomeracją warszawską.
3. Niższa niż w całej Polsce stopa bezrobocia rejestrowanego.
4. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
5. Rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna.
6. Funkcjonowanie na terenie miasta Siedlce licznych organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych zrzeszających również mieszkańców Powiatu Siedleckiego.
7. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej łącznie we wszystkich gminach Powiatu Siedleckiego.
8. Funkcjonowanie podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej mieszkańców (Domu Pomocy Społecznej w Ptaszkach z filią w Kukawkach).
9. Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Skórcu i Kisielanach.
10. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu w większości gminach Powiatu Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych.
11. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
12. Realizacja programów i organizacja wydarzeń aktywizujących bezrobotnych mieszkańców Powiatu.
13. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
14. Funkcjonowanie poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz placówek wsparcia dziennego.

SŁABE STRONY

1. Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
2. Niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech w powiecie.
3. Wzrost osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia oraz duży odsetek bezrobotnych przed 30 rokiem życia.
4. Znaczny udział zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy osób mających co najmniej 1 dziecko przed 6 rokiem życia.
5. Ubóstwo jako najczęstszy powód udzielania pomocy przez OPS w większości gmin Powiatu Siedleckiego.
6. Wzrost liczby wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.
7. Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy.
8. Brak realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, IPIŃ.
9. Niewystarczający dostęp do klubów samopomocowych dla osób współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób doznających przemocy.
10. Spadek wskaźnika wykrywalności przestępstw.
11. Spadająca liczba nowopowstałych lokali socjalnych.
12. Niewystarczająca baza specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
13. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.



SZANSE

1. Rozwój gospodarczy.
2. Pozyskanie środków unijnych na rozwój powiatu.
3. Promocja powiatu w całej Polsce.
4. Utworzenie nowych miejsc pracy.
5. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
6. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
7. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
8. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
9. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
10. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczania przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
11. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
12. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
13. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
4. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
5. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
6. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
7. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
9. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.



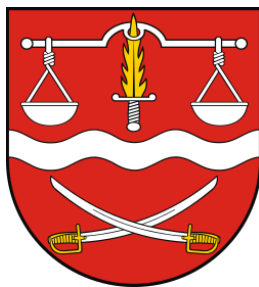
CZĘŚĆ PROGRAMOWA

MISJA I CELE STRATEGII

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Powiatu Siedleckiego została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Powiat Siedlecki dążący do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych, zmierzający do stworzenia warunków sprzyjających trwałej aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców Powiatu poprzez właściwą działalność administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, wykorzystujący potencjał tkwiący w mieszkańcach, zasobach gospodarczych, kulturalnych i przyrodniczych regionu.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:



Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, dążąca do włączenia w nurt życia społeczno-zawodowego wszystkich mieszkańców Powiatu dzięki wspieraniu i zaspokajaniu ich potrzeb w celu zintegrowanego rozwoju Powiatu Siedleckiego, dzięki wykorzystaniu potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań środowiskowych.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

**Skuteczna i zintegrowana polityka społeczna
służąca rozwiązywaniu problemów społecznych
w Powiecie Siedleckim**

POPRZEZ:

Systematyczne monitorowanie
i identyfikację problemów
społecznych oraz podejmowanie
adekwatnych działań
interwencyjnych, rozwiązujących
zdiagnozowane problemy
w Powiecie

TAK ABY:

Wdrażane działania
wykorzystywały potencjał
dostępnych zasobów oraz były
odpowiednie wobec charakteru
i skali problemów

CELE OPERACYJNE

Cel operacyjny nr 1 – wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez kształtowanie odpowiedniej polityki rynku pracy zorientowanej na prowadzenie działań aktywizujących osoby pozostające bez pracy oraz wspieranie utrzymania zatrudnienia pracujących mieszkańców Powiatu.

Cel operacyjny nr 2 – wspieranie, aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych, a także podnoszenie jakości oraz dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

Cel operacyjny nr 3 – zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wolnego od nałogów oraz rozwijanie systemu wymiany informacji na temat dostępnych form pomocy w przypadku uzależnień wśród mieszkańców Powiatu.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Cel operacyjny nr 4 – zwiększenie poziomu wiedzy, świadomości oraz reakcji społecznej i instytucjonalnej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, a także rozwój świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Cel operacyjny nr 5 – doskonalenie i zintensyfikowanie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez poprawę dostępu do usług, tworzenie i rozszerzanie ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Cel operacyjny nr 6 – skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej poprzez zapewnienie możliwości rozwoju kompetencji rodzicielskich, nabycia umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny nr 7 – rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz zapewnienie wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Cel operacyjny nr 8 – aktywizacja społeczno-kulturalna i obywatelska osób starszych.

Cel operacyjny nr 9 – systemowe wsparcie osób starszych w celu zapewnienia warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla seniorów pozwalającego na aktywne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin ukazano obszary, które wymagają podjęcia działań mających na celu zredukowanie niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowane zostały planowane zadania, które przyczynią się do realizacji celu strategicznego. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące oraz źródła finansowania.



Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych, posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia oraz osób pozostających bez zatrudnienia do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach jako bezrobotne.

Cel operacyjny nr 1

Wspieranie zatrudnienia i reintegracji osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez kształtowanie odpowiedniej polityki rynku pracy zorientowanej na prowadzenie działań aktywizujących osoby pozostające bez pracy oraz wspieranie utrzymania zatrudnienia pracujących mieszkańców Powiatu.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.
2	Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy.
3	Inicjowanie i pogłębianie współpracy podmiotów samorządowych oraz organizacji pozarządowych na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.
4	Upowszechnianie informacji o dostępnych instrumentach rynku pracy (szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.) poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Liczba upowszechnionych informacji o dostępnych instrumentach rynku pracy.



CZĘŚĆ PROGRAMOWA

5	Wspieranie osób bezrobotnych w działaniach mających na celu zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji zawodowych odpowiednich do lokalnego rynku pracy.	Liczba osób bezrobotnych, które podjęły działania mające na celu zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji zawodowych.
6	Podjęcie działań wspierających podmiot ekonomii społecznej jakim jest Spółdzielnia Socjalna.	Liczba podjętych działań wspierających.
7	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Liczba podjętych działań we współpracy z PUP oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.
8	Rozwój usług aktywizacji społeczno-zawodowej.	Liczba osób bezrobotnych korzystających z aktywizacji społeczno-zawodowej, liczba prowadzonych usług aktywizacji społeczno-zawodowej.
9	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba dostępnych na terenie powiatu miejsc w żłobkach lub klubach dziecięcych.
10	Monitorowanie obszarów aplikowania o środki krajowe i europejskie na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.	Liczba złożonych wniosków o uzyskanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości.
11	Wsparcie podmiotów gospodarczych na lokalnym rynku pracy w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz wspieranie samozatrudnienia.	Liczba inicjatyw w zakresie samozatrudnienia i zatrudnienia w formach niestandardowych. Liczba nowych miejsc pracy w lokalnych podmiotach gospodarczych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PUP	OPS, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWALE LUB CIĘŻKIE CHOROBY

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Cel operacyjny nr 2

Wspieranie, aktywizacja i integracja osób niepełnosprawnych, a także podnoszenie jakości oraz dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
2	Tworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych/dofinansowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
3	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
4	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób, którym została przyznana pomoc materialna.
5	Rozwój kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej zajmującej się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
6	Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do turnusów rehabilitacyjnych.	Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie.
7	Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach rodzicom/opiekunom dzieci niepełnosprawnych.	Liczba udzielonych informacji rodzicom/opiekunom dzieci niepełnosprawnych.



CZĘŚĆ PROGRAMOWA

8	Tworzenie warunków do rozwoju bazy wsparcia dla osób niepełnosprawnych (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy itp.).	Liczba placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych, liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.
9	Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania problemów osób niepełnosprawnych poprzez rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych.	Liczba zrealizowanych projektów związanych z kształtowaniem świadomości społecznej dotyczącej postaw wobec osób niepełnosprawnych. Liczba ulotek, informatorów, plakatów.
10	Przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.	Liczba zrealizowanych projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR	OPS, PUP, NGO, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie

UZALEŻNIENIA

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień,
- brak funkcjonujących Punktów Konsultacyjnych i grup samopomocowych na terenie większości gmin Powiatu.

Cele operacyjny nr 3

Zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wolnego od nałogów oraz rozwijanie systemu wymiany informacji na temat dostępnych form pomocy w przypadku uzależnień wśród mieszkańców Powiatu.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie profilaktycznych działań informacyjno-edukacyjnych uświadamiających zagrożenia i konsekwencje uzależnień, w tym stosowania środków psychoaktywnych.	Liczba uczestników działań informacyjno-edukacyjnych.
2	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
3	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
4	Inicjowanie powstawania na terenie powiatu Punktów Konsultacyjnych i grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba grup samopomocowych funkcjonujących na terenie powiatu.
5	Monitorowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców Powiatu Siedleckiego.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.
6	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, ORE, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS	PCPR, KMP, NGO, placówki oświatowe	Środki własne, budżet państwa



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niewystarczająca baza specjalistycznego wsparcia osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny nr 4

Zwiększenie poziomu wiedzy, świadomości oraz reakcji społecznej i instytucjonalnej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, a także rozwój świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
4	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
6	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.



CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS	NGO, KRPA, KMP, PPPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Środki własne, budżet państwa

Cel operacyjny nr 5

Doskonalenie i zintensyfikowanie współdziałania podmiotów odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie poprzez poprawę dostępu do usług, tworzenie i rozszerzanie ofert wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
4	Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

5	Organizowanie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Liczba grup wsparcia, liczba uczestników.
6	Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	Liczba zrealizowanych szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy. Liczba uczestników szkoleń.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, ZI	NGO, KRPA, KMP, samorząd powiatowy, placówki ochrony zdrowia	Środki własne, budżet państwa

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Cel operacyjny nr 6

Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej poprzez zapewnienie możliwości rozwoju kompetencji rodzicielskich, nabycia umiejętności przezwyciężania sytuacji kryzysowych w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku rówieśniczym i szkolnym.	Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze objętych wsparciem.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

2	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
3	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczania problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczania problemów.
4	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
5	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
6	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.
7	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
8	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
9	Podejmowanie działań na rzecz dziecka i rodziny we współpracy ze środowiskiem lokalnym, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz kościołami.	Liczba działań podjętych na rzecz dziecka i rodziny we współpracy z różnymi instytucjami z terenu powiatu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS	PCPR, NGO, placówki oświatowe, samorząd powiatowy, PPPP	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej spowodowana bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz uzależnieniem od alkoholu w rodzinach.

Cel operacyjny nr 7

Rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.	Liczba osób biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje.
2	Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu się.
3	Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz powrotów dzieci do rodzin naturalnych.
4	Zapewnianie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
5	Pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	Liczba pozyskanych oraz biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.	Liczba pracowników realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej biorących udział w szkoleniach/warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.



CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCRP	OPS, NGO, placówki oświatowe, PPPP	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Cel operacyjny nr 8

Aktywizacja społeczno-kulturalna i obywatelska osób starszych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.)	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.
2	Wspieranie rozwoju i tworzenia miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów, liczba uczestników zajęć.
3	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
4	Wsparcie inicjatyw organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych na rzecz działań kierowanych do osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
5	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

	wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży.	informacyjno-edukacyjnych, liczba zorganizowanych zajęć.
6	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS	PCPR, NGO, placówki oświatowe, kluby seniora, domy pomocy społecznej	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie

Cel operacyjny nr 9

Systemowe wsparcie osób starszych w celu zapewnienia warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla seniorów pozwalającego na aktywne funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Wspieranie działalności miejsc pobytu dziennego dla osób starszych.	Liczba osób korzystających z miejsc pobytu dziennego, liczba organizowanych zajęć.
2	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
3	Rozwijanie usług opiekuńczych dla osób starszych, w tym realizowanych w ośrodkach wsparcia i instytucjach reintegracji społeczno-zawodowej.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
4	Inicjowanie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.
5	Wsparcie funkcjonowania i dostępu do usług Domu Pomocy Społecznej w Ptaszkach z filią w Kukawkach.	Liczba podjętych działań wspierających funkcjonowanie i dostęp do usług DPS.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS	PCPR, NGO, samorząd powiatowy, kluby seniora, DPS, KMP	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności Powiatu Siedleckiego jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenie lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Starostwo Powiatowe w Siedlcach, gminne ośrodki pomocy społecznej oraz inne instytucje i organizacje pozarządowe działające w ramach wsparcia mieszkańców Powiatu Siedleckiego.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU

W trakcie prac nad projektem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 dokument był przedłożony do konsultacji społecznych właściwym terytorialnie gminom. Po uchwaleniu go przez Radę Powiatu zostanie umieszczony na:

- stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach,
- stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Siedlcach.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast **ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów będzie dokonywana co dwa lata.**

WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Celem oceny wdrażanych działań, wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju w tym m.in.:



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

- dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia ze strony jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
- w obszarze dotyczącym rynku pracy – liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w poszczególnych latach,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi),
- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programów i projektów.

CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które zostaną przeznaczone na ten cel. Projekty będą realizowane w ramach:

- zasobów własnych samorządu,
- działalności organizacji pozarządowych,
- innych instytucji zewnętrznych.

Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

Efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadanych jej przez ekonomię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania, a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach Strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstawania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

Skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy, określonym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowana: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczenie obszarów bezrobocia w poszczególnych gminach).

Celowość – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031 zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Powiatu Siedleckiego



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu realizacja ww. celów powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Powiatu Siedleckiego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości powiatu, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu siedleckiego na lata 2021 – 2031 jest wyborem priorytetowych



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

BIBLIOGRAFIA

obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukutezniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 t.j. z późn. zm.).
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_siedlecki
4. Raport o Stanie Powiatu Siedleckiego za 2018 i 2019 rok
5. <https://bdl.stat.gov.pl/>
6. <https://siedlce.praca.gov.pl/>
7. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
8. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
9. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok
10. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach za 2017, 2018 i 2019 rok,
11. Sprawozdanie o rynku pracy MRPiPS- 01 za 2019 rok dla Powiatu Siedleckiego,
12. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020 rok,
13. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2020 poz. 821 z późn. zm.),
14. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. 2021 poz. 573),
15. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2020 poz. 218 z późn. zm.),
16. <http://gov.pl/web/rodzina>,
17. Sprawozdanie z realizacji zadań finansowanych ze środków PFRON w 2017, 2018, 2019 roku,
18. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996.



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa Powiatu Siedleckiego	12
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Powiatu Siedleckiego według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku).....	20
Rysunek 3. Instytucje realizujące działania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych działające w Powiecie Siedleckim	75
Rysunek 4. Pomoc w przypadku problemu uzależnień na terenie Powiatu Siedleckiego	81
Rysunek 5. Pomoc w przypadku problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego	93

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie Powiatu Siedleckiego	13
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Siedleckim w latach 2016-2019 (w procentach)	16
Tabela 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Siedleckim w latach 2016-2019	16
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego w latach 2016-2019.....	19
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w Powiecie Siedleckim na przestrzeni lat 2016-2019	23
Tabela 6. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Powiecie Siedleckim, w poszczególnych gminach oraz województwie mazowieckim w latach 2016-2019	23
Tabela 7. Instalacje techniczno-sanitarne w Powiecie Siedleckim z podziałem na poszczególne gminy w 2019 roku (w procentach)	24
Tabela 8. Infrastruktura i zasoby kulturalne na terenie Powiatu Siedleckiego, z podziałem na poszczególne gminy	25
Tabela 9. Ludność gmin należących do Powiatu Siedleckiego według edukacyjnych grup wieku w 2019 roku.....	30
Tabela 10. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy Powiatu Siedleckiego	31



SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 11. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są stowarzyszenia, fundacje i osoby fizyczne.....	33
Tabela 12. Placówki ochrony zdrowia znajdujące się na terenie Powiatu Siedleckiego	35
Tabela 13. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019	43
Tabela 14. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Siedleckiego (w procentach)	45
Tabela 15. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Siedleckiego	45
Tabela 16. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do Powiatu Siedleckiego	46
Tabela 17. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)	47
Tabela 18. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019.....	55
Tabela 19. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin Powiatu Siedleckiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2017-2018 (liczba osób)	56
Tabela 20. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin Powiatu Siedleckiego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2018 i 2019 roku	58
Tabela 21. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019.....	60
Tabela 22. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminach należących do Powiatu Siedleckiego oraz województwie mazowieckim w 2019 roku	61
Tabela 23. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019.....	63
Tabela 24. Mieszkańcy Powiatu Siedleckiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siedlcach na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym (stan na koniec roku).....	64
Tabela 25. Mieszkańcy Powiatu Siedleckiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP na przestrzeni lat 2017-2019	65



SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 26. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019.....	69
Tabela 27. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	71
Tabela 28. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	71
Tabela 29. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019	72
Tabela 30. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019	73
Tabela 31. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2017-2019.....	74
Tabela 32. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019.....	77
Tabela 33. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	81
Tabela 34. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do Powiatu Siedleckiego wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019	83
Tabela 35. Łączna wartość sprzedanego na terenie Powiatu Siedleckiego alkoholu z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2019 (w złotych)	89
Tabela 36. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	90
Tabela 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019	94
Tabela 38. Liczba świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w gminach Powiatu Siedleckiego w 2019 roku	101
Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy należące do Powiatu Siedleckiego	101



SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 40. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019	103
Tabela 41. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego na przestrzeni lat 2017-2019	104
Tabela 42. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie poszczególnych gmin według stanu na dzień 31.12.2019 r.....	106
Tabela 43. Wysokość świadczeń wypłaconą rodzinom zastępczym w 2019 roku.....	108
Tabela 44. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z podziałem na wiek - stan na dzień 31.12.2019 r.....	112
Tabela 45. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Siedleckim i gminach do niego należących na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach).....	115
Tabela 46. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019.....	116
Tabela 47. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach Powiatu Siedleckiego.....	117
Tabela 48. Odpłatność poszczególnych gmin Powiatu Siedleckiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	118
Tabela 49. Liczba wszczętych postępowań w poszczególnych kategoriach na terenie KMP Siedlce w latach 2017-2019.....	119



Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu Siedleckiego w latach 2016-2019	14
Wykres 2. Liczba mieszkańców Powiatu Siedleckiego w podziale na gminy w 2019 roku ...	15
Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Powiat Siedlecki na przestrzeni lat 2016-2019	15
Wykres 4. Stopa bezrobocia w Powiecie Siedleckim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	17
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016 - 2019	19
Wykres 6. Dochody i wydatki Powiatu Siedleckiego ogółem w latach 2016-2019 (w milionach złotych)	22
Wykres 7. Struktura wydatków Powiatu Siedleckiego w 2019 roku	22
Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców Powiatu Siedleckiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego	29
Wykres 9. Ludność Powiatu Siedleckiego według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku	29
Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019	44
Wykres 11. Wysokość środków PFRON wydatkowana na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w 2019 roku	76
Wykres 12. Łączna liczba godzin, w których w 2019 roku czynne były Punkty Informacyjno-Konsultacyjne w gminach Powiatu Siedleckiego	87
Wykres 13. Wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2017-2019 (w procentach)	120





UL. KRASICKIEGO 27/1,
30-513 KRAKÓW
TEL/FAX: 12 427-21-41,
TEL. KOM: 881-455-251



*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2031*

UZASADNIENIE

Zgodnie art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie pomocy społecznej. W myśl art. 12 pkt 11 cyt. ustawy, do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu. Na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Projekt strategii został skierowany do wszystkich gmin Powiatu Siedleckiego celem przeprowadzenia konsultacji społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 - 2031 jest dokumentem, który stanowi lokalny element polityki społecznej powiatu i będzie stanowić punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów, dotyczących osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a jednocześnie będzie podstawą do ubiegania się przez instytucje samorządu terytorialnego o środki zewnętrzne.

Przyjęta uchwałą nr X/53/2011 Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 17 czerwca 2011 roku Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmowała lata 2011 –2020, zatem konieczne jest przyjęcie strategii na lata kolejne.

Mając na uwadze powyższe podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU

Marek Gorzala